

Østsjællandss Museum
Årsberetning 2011

Forord

Året 2011 har måske været det travleste i museets historie. De senere år er museet vokset kraftigt og medarbejderstaben udvidet, men samtidig er kravene til museet vokset, og det har vi mærket i 2011.

Først på året kom den længe ventede museumsudredning, som nu skal danne baggrund for en revision af museumsloven. Museumsudredningen understøtter den udvikling, som de senere år har præget det danske museumslandskab mod en fortsat professionalisering og lægger op til en definition af krav og standarder.

Østsjællands Museum har de senere år arbejdet for at sikre, at museet lever op til disse stadigt stigende krav. Den generelle professionalisering gælder på alle områder, herunder også de dele af museet som gæsterne sjældent ser, med stadig optimering af administration og teknisk drift, formelle kvalifikationer for ledelse og fagpersonale, og også samlingsarbejdet med registrering og magasinering. Vi er godt på vej – men det kræver en stor indsats.

På det langt mere synlige formidlingsområde er der arbejdet videre med de permanente udstillinger, og også i 2011 er der iværksat nye tiltag. Takket være en generøs bevilling fra Augustinus Fonden er der arbejdet med at skabe en skoletjeneste, som lever op til Stevnssforts format, og takket være en lige så generøs bevilling fra Nordea-fonden blev der arbejdet med langs Stevnss Klint at skabe en formidling, som lever op til denne verdensklasselokalitet. Store nye projekter, som vil få stor betydning de kommende år.

Alt i alt har 2011 været et rigtigt godt år. På en lang række målbare parametre præsterer museet over landsgennemsnittet for museer af samme størrelse, og det er vi stolte af. Det gælder f.eks. den forskningsmæssige produktion og de høje besøgstal, som i 2011 nåede rekordhøjder med hele 79.000 gæster fordelt på museets mange adresser.

Året 2011 bød også på nye store opgaver af national karakter, bla. da museet på opfordring blev en del af Kulturstyrelsens nationale initiativ om en omfattende kortlægning af bygningsanlæg fra Den Kolde Krig. Den helt store nye opgave for museet har været arbejdet med at sikre Stevnss Klint optagelse på UNESCOs liste over Verdensarv. Denne væsentlige opgave sætter fokus på Stevnss Klint som en lokalitet i international klasse og giver derfor naturligt museet en særlig forpligtelse, som løses i tæt samarbejde med Stevnss Kommune og Kulturstyrelsen. Arbejdet vil præge museets virke de næste år.

I denne årsberetning kan man læse om endnu et travlt år på Østsjællands Museum. Et år hvor den gode udvikling er fortsat med succes, men også et år, som har vist, at såfremt museet fortsat skal kunne leve op til de gældende krav, så vil det i de kommende år være nødvendigt at sikre museet en højere basisdrift. Her ligger en væsentlig fremadrettet opgave, så vi kan opfylde målet om at sikre bevaring og formidling af vores enestående og værdifulde fælles natur- og kulturarv.

Alle, der har været engageret i realiseringen af museets ambitioner og virke i 2011, takkes varmt. Vi glæder os til et fortsat samarbejde i 2012!

3. april 2012
Tove Damholt
Museumsdirektør

1. Arbejdsgrundlag og formål

Østsjællands Museum er en selvejende institution. Museet er et statsanerkendt naturhistorisk og kulturhistorisk museum efter museumslovens § 15.

1.1 Formål

Museet skal gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling inden for sit ansvarsområde virke for sikringen af Danmarks natur- og kulturarv og belyse:

- forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår indenfor nyere tids kulturhistorie
- naturen, dens udvikling, nutidige miljø og samspillet med mennesket

Museet skal gøre samlingerne tilgængelige for offentligheden og stille dem til rådighed for forskningen samt udbrede kendskabet til resultatet af såvel museets egen forskning som anden forskning baseret på museets samlinger.

1.2 Ansvarsområde

Museet har kulturhistorisk ansvarsområde i Stevns og Faxe kommuner og naturhistorisk ansvarsområde i Stevns, Faxe, Vordingborg, Køge, Solrød og Greve kommuner.

1.3 Arbejdsplan

Museet har udarbejdet 4-årige arbejdsplaner for periode 2011-14, således at arbejdsplanerne følger nye retningslinjer fra Kulturarvsstyrelsen. De nye arbejdsplaner lægger vægt på at opstille strategi og milepæle for museets lovfæstede virkeområder. Arbejdsplanerne er blevet til efter en omfattende proces for museets inspektører, naturvejledere, administrationschef samt bestyrelse bl.a. gennem afholdelse af en række workshops. Som led i arbejdet med arbejdsplaner er udarbejdet en genstandsbevaringsplan i samarbejde med Bevaringscenter Næstved. Arbejdsplanen definerer museets satsningsområder de kommende fire år, og vil fungere som arbejdsredskab for såvel personale som bestyrelse.

I forbindelse med den nye arbejdsplan er museets mission og vision revideret.

Østsjællands Museums mission er vores eksistensberettigelse:

Østsjællands Museum driver og udvikler museumsvirksomhed med lokalt udgangspunkt i relevant lokalt, nationalt og internationalt perspektiv.

Museets virksomhed tager udgangspunkt i natur- og kulturhistorien i Stevns og Faxe kommuner og tillige naturhistorien i Vordingborg, Køge, Solrød og Greve kommuner.

Museumsvirksomheden har baggrund i indsamling, dokumentation og bevaring af vidnesbyrd indenfor museets kerneområder: kalkens geologi, kalkens kulturhistorie og Den Kolde Krig tillige med den almene lokale natur og nyere tids kulturhistorie med henblik på at bevare natur- og kulturarv og på at fastholde, skabe og formidle viden.

Museet vision er vores mål for fremtiden:

Museet skaber forundring over og nyt perspektiv på livet og historien for alle gennem forskningsbaserede historier fortalt levende og vedkommende med udgangspunkt i autentiske lokaliteter.

Museet skaber, faciliterer og fastholder viden om den særegne lokale natur- og kulturarv i nationalt og internationalt perspektiv i formaliserede samarbejder med relevante museer og forskningsinstitutioner.

Museet indgår aktivt i videnscentre omkring museets tre lokalitetsbestemte satsningsområder:

- *Kalkens geologi*
- *Den Kolde Krig*
- *Kalkens kulturhistorie*

Museet er kendt for høj kvalitet indenfor de museumsfaglige arbejdsområder og for at arbejde målrettet, innovativt og med entusiasme.

Museet danner videnskabelig og formidlingsmæssig basis for Stevns Klint som UNESCO Verdensarv.

Arbejdsplanen kan ses som en direkte fortsættelse af museets stramme prioritering i den seneste planperiode, hvor museet har undergået en målrettet specialisering og en betydelig forsknings- og formidlingsmæssig opkvalificering. Museet er således rustet til et målrettet og specialiseret arbejde med afsæt i egnens særegne natur- og kulturhistorie i lokalt, nationalt og internationalt perspektiv.

I arbejdsplanen tager museets aktivitet udgangspunkt i områdets autentiske lokaliteter, og fokuserer på de tre kerneområder, der alle rummer et nationalt og/eller internationalt perspektiv: Kalkens geologi (kandidat til UNESCO verdensarv), Kalkens kulturhistorie samt Den Kolde Krig med udgangspunkt i Stevnstfort.

Museumsarbejdet vil være stramt prioriteret med udgangspunkt i indsamling, dokumentation og bevaring af vidnesbyrd inden for de tre kerneområder tillige med det generelle ansvarsområde med lokale natur- og kulturhistorie for at sikre bevaring af natur- og kulturarv og fastholde, skabe og ikke mindst formidle viden.

Fortsat, styrket og udvidet samarbejde og arbejdsdeling er nøglebetingelser for at nå visionens mål. Dette gælder samarbejdet med universiteter, hovedmuseer og andre museer i Danmark og udlandet, undervisningsinstitutioner herunder skoler, kommunernes forvaltninger tillige med lokale frivilligorganisationer, turistorganisationer og erhvervslivet. Museet vil løbende vurdere, hvorvidt museet indenfor andre organisatoriske sammenhænge bedre kan opfylde sine museumsfaglige visioner.

1.4 Tilskud

Ordinære tilskud

Østsjælland Museum modtog i 2011 statstilskud samt overførte tidligere amtstilskud fra Staten samt kommunale tilskud fra Stevns og Faxe kommuner. De kommunale tilskud følger en samdriftsaftale med allonge. Ifølge Kulturarvsstyrelsen ligger de kommunale tilskud pr. indbygger under landsgennemsnittet.

Ekstraordinære tilskud

Østsjælland Museum har i 2011 modtaget en lang række tilsagn om ekstraordinære tilskud. Disse generøse tilskud gør det muligt for museet at udføre en lang række væsentlige opgaver, som ikke kan løses inden for museets ordinære budget. Projekterne er beskrevet i følgende afsnit i denne årsberetning.

Nordea-fonden har givet tilsagn om støtte på kr. 6 mio. til formidlingsprojektet Stevns Klint+. Projektet startede 1. september 2010 og forløber over to år.

Augustinus Fonden har givet tilsagn om støtte på kr. 3,75 mio. til skoletjeneste på Koldkrigs-museum Stevnsfort samt flerfaglige lejrskoletilbud. Projektet startede i 2011 og forløber over to år.

Friluftsrådet støtter Naturvejlederen i Faxe med 220.000 i løntilskud i perioden 2010-2012. Projektet er treårigt og er oprettet og finansieret i et samarbejde mellem Østsjælland Museum, Friluftsrådet og Faxe Kommunes forvaltninger for kultur-, natur- og skoleområdet. Naturvejlederen er ansat ved Østsjælland Museum og har kontor på Geomuseum Faxe.

Projektet "Økologisk analyse af Stevns Klint" er gennemført støttet med tilskud på kr. 146.500 fra Kulturarvsstyrelsen.

Bevaringsindsatsen for museets kulturhistoriske samling er støttet med kr. 99.000 fra Kulturarvsstyrelsens bevaringspulje.

Nordea-fonden har støtte layout og tryk af ansøgningen til UNESCO om optagelse af Stevns Klint på verdensarvslisten i alt kr. 262.000.

Kunstudstilling i Fiskerhuset modtog i juli 2011 et tilskud på 7.000 kr. fra Nordea i Faxe.

Museet fik i december bevilget i alt 376.000 kr. fra Kulturarvsstyrelsens Rådighedssum til gennemførelse af projektet; Bombesikker - Byggeri til den ultimative konfrontation. En undersøgelse af byggeri i Danmark fra Den Kolde Krig med henblik på beskyttelse mod atomangreb. Projektet udføres af Thomas Tram Pedersen.

Fra Kulturarvsstyrelsens Rådighedssum er bevilliget kr. 204.000 til projektet "Hvirveldyr i Dantientiden". Projektet udføres af Jesper Milàn og assisteres af geolog Jan S. Adolfsen.

Geologisk Museums Støttefond har bevilliget kr. 15.000 til udgivelse af bogen "Livet i Kridthavet" af Claus Heinberg.

Danmark og Grønlands Geologiske Undersøgelse har støttet ansøgningen til UNESCO Verdensarv med udarbejdelse af rapport om erosionsanalyse for Stevns Klint samt selvstændigt engelsk resumé. Støtten har en værdi af kr. 50.000 ekskl. moms.

1.5 Samarbejde

Fortsat, styrket og udvidet samarbejde og arbejdsdeling er nøglebetingelser for at nå museets visioner. Dette gælder samarbejdet med universiteter, hovedmuseer og andre museer i Danmark og udlandet, undervisningsinstitutioner herunder skoler, kommunernes forvaltninger tillige med lokale frivilligorganisationer, turistorganisationer og erhvervslivet.

Østsjælland Museum indgår i forsknings- og formidlingssamarbejde omkring geologi med Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet og har indgået aftale om forsknings- og formidlingssamarbejde omkring Den Kolde Krig med SAXO-Instituttet, Københavns Universitet. Det geologiske forskningsarbejde foregår i løbende internationalt samarbejde med relevante forskningsinstitutioner.

Samarbejdet med danske museer sker bla. gennem formaliseret samarbejde med Koldkrigs-museum Langelandsfort (Øhavsmuseet). Østsjælland Museum samarbejder med Museerne i

Vordingborg, som har det arkæologiske ansvar i Vordingborg, Faxe og Stevns kommuner. Der er desuden indledt et samarbejde med Geocenter Møns Klint om faglig rådgivning.

Museet fortsatte og intensiverede i 2011 sit samarbejde med Koldkrigsmuseum Langelandsfort, bl.a. omkring en række konkrete initiativer vedrørende formidling, beretningsindsamling, nødindsamling, dokumentation og generel kulturbevaring samt etablering af en fagfællebedømt publikationsserie for den nyeste forskning i Den Kolde Krig. Endvidere har museerne i fællesskab anmodet om optagelse i Forsvarets Museumskommission med henblik på yderligere at kunne bidrage til den samlede kulturbevaring indenfor Den Kolde Krigs kulturhistorie. Endeligt har museerne i samarbejde med Kulturarvsstyrelsen etableret et dokumentationsberedskab, der skal sikre dokumentation af truede kulturminde på området.

En samarbejdsaftale med Selskabet Højeruplund omkring opgaverne ved Stevns Klint Højerup er besluttet i såvel museets som selskabets bestyrelser.

Museets internationale samarbejde er styrket gennem en udvidelse af det eksisterende samarbejde mellem Sveriges Militärhistoriska Arv og Koldkrigsmuseum Stevnsfort, som i 2011 endvidere blev udvidet med de estiske militærmuseer. Museet deltog gennem Koldkrigsmuseum Stevnsfort endvidere fortsat i samarbejdet med International Cold War Initiative.

Naturvejlederen Faxe er et treårigt projekt som udføres i samarbejde mellem Østsjællands Museum og Faxe Kommune med tilskud fra Friluftsrådet. Indholdet af projektet bygger bl.a. på udvikling af lokale formidlingsløsninger for skoler i Faxe Kommune, et koncept der hedder "Naturambassadører", der uddanner og støtter lokale ildsjæle, samt natur- og kulturhistoriske tilbud til børnefamilier og turister. Formen er fortsat at naturvejlederen er ansat på museet og derfra rykker ud til skoler og arrangementer i Faxe Kommune.

Naturvejlederen Faxe deltager i et tværkommunalt samarbejde mellem Faxe, Vordingborg og Næstved kommuner omkring et Friluftsrådsprojekt, kaldet "Naturrum ved Præstø Fjord". Naturvejlederen ved Præstø Fjord sidder med i projektets arbejdsgruppe, og deltager aktivt i den del af projektet, der vedrører formidling.

Østsjællands Museum indgår meget aktivt i samarbejde omkring optagelse af Stevns Klint på UNESCOs liste over verdensarv, herunder også i samarbejde om forvaltning og formidling. Således indgår museet i Stevns Kommunes arbejde omkring udvikling af Stevns Fyrcenter som en del af den tilknyttede brugergruppe hvor Helle Ålsbøl er museets repræsentant. Østsjællands Museum er ansvarlig for formidlingen.

2. Samlingen

2.1 Indsamling

Museet fokuserer på, at samlingerne med tiden tænkes ind i en national indsamlings- og bevaringsstrategi. Således er vi i dialog med andre museer om mulig overdragelse af genstande, der ligger uden for museets indsamlingsstrategi.

Indsamling naturhistorie

Østsjællands Museum indsamler fossiler fra kridt og kalk i museets geografiske ansvarsområde. Indsamlingen sker gennem forskningsprojekter, undersøgelser og passiv indsamling.

Indsamling kulturhistorie (undtagen Den Kolde Krig)

På det kulturhistoriske område fokuseres museets indsamling på Kalkens kulturhistorie.

Museet har udarbejdet en Bevaringsplan som omfatter beskrivelse af samling og opbevaringsforhold samt museets fremgangsmåde og genstandshåndtering i forbindelse med samlingsgennemgang. Planen er indsendt til Kulturarvsstyrelsen, som har givet tilladelse til kassation af 400 genstande. Det drejer sig om især om værktøj og husgeråd, som er i meget dårlig stand. Forud for tilladelsen har museet søgt efter genstandenes givere, og fundet fem personer, hvoraf to ønsker at få returneret deres effekter. Resten af disse genstande destrueres efter Kulturarvsstyrelsens rådgivning.

Museet afviser en stor mængde genstande, og henviser ofte til andre museer eller lokalhistoriske arkiver, der kunne have interesse i disse genstande.

Genstande, der ikke falder inden for museets primære indsamlingsområder, indsamles i særlige tilfælde, når genstandene kompletterer væsentlige museumssager eller har særlig lokalhistorisk betydning.

Til museets samling Kalkens Kulturhistorie er indsamlet genstande fra Stevns Klint og Faxe Kalkbrud herunder dele af søfartsmonument fra Langelinje udført i faxekalk i 1928. I forbindelse med undersøgelse er tillige indtaget genstande fra Stevns Fyr herunder en kalibreringspære, fyrlampepære, pære fra vinkelfyr, oliekanne, fyrjournal, vejrballon samt originale dokumenter og fotos.

Indsamling Den Kolde Krig

Museet indsamler effekter fra Den Kolde Krig med henblik på dels at komplettere Stevnsfort og dets inventar og udrustning og dels som led i de nationale kulturbevaringsbestrebelse inden for området. Herunder har museet - i henhold til sin samarbejdsaftale med Koldkrigsmuseum Langelandsfort - en særlig fokus på Stevnsfort og på Danmarks relationer til NATO i perioden. I videst muligt omfang koordinerer museet sin indsamling med Statens Forsvarshistoriske Museum og andre museer, som agerer på området.

Museets beretningsindsamling intensiveredes i 2011 med samtaler med en række aktører, der har gjort tjeneste på Stevnsfort eller ved andre militære myndigheder med relation til Stevns med henblik på afdækning af væsentlige funktioner, episoder og begivenheder. Der blev således hen over sommeren gennemført et omfattende indsamlingsprogram af mundtlige beretninger fra tidligere tjenestegørende ved forsvarets myndigheder på Stevns. Arbejdet blev gennemført af Naomi Pinholt indenfor rammerne af Stevns Klint+. Museet gennemførte i tilknytning til dokumentationsprojektet en vis indsamling af billeder, arkivalier og forskellige personlige effekter fra de tjenestegørende.

Med henblik på en yderligere perspektivering af dette projekt iværksatte Koldkrigsmuseum Stevnsfort to yderligere initiativer: I september formulerede museet et fælles beretningsindsamlings- og dokumentationsprogram med Sveriges Militärhistoriska Arv og General Laidoner Museum i Lithauen. Projektet gennemføres i 2012. Endvidere indledte museet i oktober en beretningsindsamling i form af videointerviews i samarbejde med Koldkrigsmuseum Langelandsfort indenfor rammerne af de to museers samarbejdsaftale.

Tilsvarende indledte de to museer en fælles indsamling af effekter vedrørende søminetjenesten med henblik på kulturbevaring og formidling.

I forbindelse med en dokumentation af kystudkigshytten ved Stevns Fyr har museet ønsket at gennemføre en kulturbevaring af inventaret fra kystudkigshytten med henblik på at kunne bevare hytten som et autentisk kulturmiljø.

Genstande fra Udkikken på Stevns Fyr er i øjeblikket magasineret på Stevns Museum. Det drejer sig om nogle kikkerter, overvågningsudstyr, spidsflag, mv. Inventaret fra Kystudkigshytten er blevet overdraget til museet til ejendom af Forsvarets Materieltjeneste og Farvandsvæsn

efter aftale med Naturstyrelsen. Genstandene registreres nu som en del af museets kultur-arvssamlinger.

Museet modtog endelig et antal uniformsgenstande og bærer mv. fra det civile beredskab i Greve Kommune under Den Kolde Krig med henblik på senere udstilling.

2.2 Registrering

Nye indsamlede kulturhistoriske genstande fotograferes og registreres løbende i Regin. Alle museets registrerede sager er indberettet til Museernes Samlinger.

Sideløbende med registrering af nye genstande arbejdes med at udbedre museets store historiske registreringsefterslæb opstået før museet blev statsanerkendt. Således blev genstandene i udstillingen på Stevns Museum gennemgået med henblik på registrering. Udstillingen rummer ca. 5000 genstande hvoraf ca. 1/3 ikke er registreret.

For at opfylde Kulturarvsstyrelsens målsætning om komplet ajourføring af museernes registrering ved udgangen af 2014 er området i 2011 tilført ekstra personaleressourcer.

Scanning og registrering af billeder særligt fra luftforsvarets eskadriller på Stevns er iværksat i samarbejde med de frivillige i LUFTVET. Billederne vil blive anvendt på museet i dokumentations- og formidlingsøjemed. Indscanning og registrering sker ved hjælp af IT-udstyr stillet til rådighed af Flyvevåbnet i et system, som medarbejdere ved museet tidligere har udviklet til formålet.

2.3 Udlån

Fossiler fra Stevns Klint og Faxe Kalkbrud er udlånt til såvel udstillingsmæssigt som forskningsmæssigt formål til bla. en udstilling på Science Talenter i Sorø og forskningsprojekt v. Roskilde Universitet og Københavns Universitet.

Et mindre antal effekter er udlånt fra Koldkrigsmuseum Stevnsfort til Hemsö Fästning med henblik på udstilling.

3. Konservering, magasin og bevaring

3.1 Konservering

Østsjælland Museum tegnede i 2011 otte andele af ca. kr. 12.000 i Bevaringscenter Næstved. For disse andele er bl.a. konserveret et signalflag fra Haslev Station samt et foto-sætstykke ligeledes fra Haslev. Desuden er en flere stykker tekstil blevet rensat og stabiliseret ligesom en række genstande er blevet kuldebehandlet med det formål at bekæmpe borebiller.

Konserveringscenteret har besøgt museets store anker samt en kanon, der begge findes på Stevns Museum med henblik på at bedre bevaring.

3.2 Magasin

Den største magasininsatsning i Østsjælland Museums historie er iværksat med det formål at sikre tidssvarende magasinering af museets kulturhistoriske samling. For at opnå målet er en magasinflytning nødvendig og der arbejdes løbende på at finde en vej for denne meget kostbare men tiltrængte løsning. Tiden frem til en magasinflytning udnyttes til en fokuseret indsats

med systematisk gennemgang af samlingen herunder genstandsudskillelse og kassation af ikke-bevaringsværdige genstande jf. museets arbejdsplan. Indsatsen støttes af Kulturarvsstyrelsen, og herudover prioriteres museets egne ressourcer.

Østsjællands Museum etablerede i 2011 et særligt sikret magasin i sikringsklasse 1 til opbevaring af bl.a. våben. Magasinet blev efterfølgende godkendt til formålet af Politiet.

3.3 Bevaring Stevnfort

Koldkrigsfæstningen Stevnfort udgør et særligt bevaringsmæssigt fokusområde.

Der er iværksat et større kortlægningsarbejde vedrørende bevaringsmæssige udfordringer samt konserveringsbehovene på Stevnfort, som vil munde ud i en samlet bevaringsplan for inventar samt andre udstillede og magasinerede genstande. De første dele af denne bevaringsplan omfatter en treledet bevaringscyklus for inventargenstande og bygningsdele, som skal sikre effekternes bevaring og autentiske æstetiske udtryk. Som led i dette er der udarbejdet et restaureringsprogram for Undergrunden, som blev gennemført i 2010-11 med særligt henblik på en tilbageførelse/stabilisering af den sydlige del af fortet. Et tilsvarende program for fortets nordlige del blev gennemført i vinteren 2011/12.

Der er iværksat et større program omkring bevaring og restaurering af større effekter, som udstilles under åben himmel på Koldkrigsmuseum Stevnfort. Herunder blev der gennemført en løbende præventiv konservering og afhjælpende restaurering af særligt HAWK-materiellet. Dette arbejde blev udført af museets frivillige efter anvisning fra museumsinspektøren.

Leopardkampvognen i udstillingen er blevet demilitariseret i henhold til Danmarks forpligtelser under CFE-traktaten og sideløbende let renoveret. Arbejdet er blevet gennemført i samarbejde med Forsvaret.

Det løbende arbejde med konservering af udendørs udstillede genstande på Koldkrigsmuseum Stevnfort blev i oktober afsluttet således, at genstandene blev gjort klar til vinteren.

3.4 Den Kolde Krigs bygningsarv

Kulturarvsstyrelsen tog i foråret 2011 initiativ til at gennemføre en omfattende kortlægning af bygningsanlæg fra Den Kolde Krig med henblik på at udpege og gennemføre en bevaring af repræsentative anlæg. Initiativet kom blandt andet i stand på baggrund af anbefalinger fra museet. Efter ønsker fra Kulturarvsstyrelsen deltog museet først i tilrettelæggelsen af projektet og er siden indtrådt som den gennemgående aktør i arbejdet i projektets tre arbejdsgrupper. Som led i projektdeltagelsen har museets forestået kortlægningen og vurderingen af 1.428 militære og 200 civile anlæg fra perioden, sammen med Kulturarvsstyrelsen forestået udarbejdelsen af projektets faglige grundlag samt rådgivet styrelsen omkring projektets historiefaglige aspekter. Projektet gennemføres med deltagelse af en række øvrige museer samt Forsvaret og Beredskabsstyrelsen og fortsætter til 2013.

Østsjællands Museum har endvidere iværksat en række initiativer omkring bevaringen af bygningsanlæg fra Den Kolde Krig på Stevn med henblik på at bidrage til at fastholde anlæggenes værdi som kulturspor i forbindelse med anlæggenes videre benyttelse.

I januar indledte museet en kulturhistorisk rådgivning af Stevn Kommune i forbindelse med kommunens erhvervelse af det tidligere Operationsområde Højerup (Eskadrille 543 ved Stevn Fyr) med henblik på en bedømmelse af mulighederne for den videre anvendelse af området under respekt for områdets kulturhistoriske baggrund.

Tilsvarende har museet i 2011 rådgivet bl.a. Beredskabsstyrelsen, Rødovre, Rebild, Rudersdal, Guldborgsund, Næstved og Gentofte Kommuner samt Bornholms Museum, Odense Bys Museer og Søfarts- og Fiskerimuseet omkring dokumentation, bevaring og formidling af anlæg fra Den Kolde Krig.

3.5 Stevns Klint som kandidat til UNESCO Verdensarv

Arbejdet med at sikre Stevns Klint optagelse på UNESCOs liste over verdensarv har været et meget stort fokusområde for Østsjællands Museum i 2011.

Verdensarvskonventionens mål er at bevare den del af verdens kultur- og naturarv, som er uomstøtelig for hele menneskeheden. Kulturarvsstyrelsen forvalter verdensarv i Danmark og har indstillet Stevns Klint som kandidat. Østsjællands Museum har i 2011 arbejdet sammen med Kulturarvsstyrelsen og Stevns Kommune om at sikre Stevns Klint optagelse på listen og Østsjællands Museum er repræsenteret i styregruppen med bestyrelsesformand, et bestyrelsesmedlem samt museumsdirektør.

Museet har ligeledes indgået i projektgruppen for verdensarv med direktør, naturvejleder og administrationsleder og i flere arbejdsgrupper under denne. Østsjællands Museum er ansvarlig for forskning og formidling samt for koordinering af selve ansøgningen. Som et led i dette arbejde har museet præsenteret projektet i regi af Dansk Geologisk Forening og er i dialog med danske og udenlandske faggeologer.

Alt forvaltningsarbejde herunder den krævede forvaltningsplan udføres af Stevns Kommune. Dog har Tove Damholt bidraget med planlægning, afholdelse og afrapportering af to workshops om hhv. værdianalyse og risikoanalyse med deltagelse fra Stevns Kommune (sundhed, kultur og natur), Stevns Turistbureau og Dansk Naturfredningsforening Stevns. Fra Østsjællands Museum deltog i øvrigt Thomas Tram Pedersen og Helle Ålsbøl.

Forvaltningsplan for Stevns Klint er udarbejdet af Stevns Kommune. Tove Damholt, Thomas Tram Pedersen og Helle Ålsbøl bidrog som vidensleverandører. To førstnævnte desuden i redigerings- og kvalificeringsarbejdet.

Som et led i den lokale forankring er der afholdt møder for lodsejere og naboer i hhv. nord, midt og sydlige del af Stevns Klint samt et borgermøde for borgere i Højerup. Møderne blev planlagt for at få registreret store og små bekymringer og udfordringer for de som har klinten tættest på, og for at sikre at forslag fra lokalkendte blev inddraget i arbejdet. Fra Østsjællands Museum har Tove Damholt deltaget i alle lodsejer- og borgermøder mens Kirsten Føns deltog i lodsejermødet i nord og Ilse Sørensen ved møderne i midt og syd. Møderne indkaldes i et samarbejde mellem Stevns Kommune og Østsjællands Museum og Tove Damholt deltog i alle forberedende møder.

Øget turisme kan være en af de største trusler mod en verdensarvslokalitet og Stevns Kommune har iværksat en turismestrategirapport for hele kommunen, med særlig fokus på Stevns Klint. Tove Damholt deltog med interview samt ved workshop omkring turismestrategi.

Efter afslutning af Forvaltningsplanen er en ny gruppe for koordinering af aktiviteter relevante for bevaring og formidling af Stevns Klint er nedsat med repræsentanter fra Stevns Kommune herunder kulturchef samt en række fra teknik- og miljøafdeling, Stevns Kommune samt Østsjællands Museum (Tove Damholt og Helle Ålsbøl).

Udarbejdelsen af selve hovedteksten til nomineringsmaterialet er udført af Tove Damholt i samarbejde med Finn Surlyk, Københavns Universitet. Indholdet er disponeret efter strenge retningslinjer fra UNESCO og indeholder en præcis definition af området, en beskrivelse af om-

rådets naturværdier herunder den geologiske viden og forskningshistorie samt området kulturhistorie. Desuden beskrives området tilstand og forvaltning. Figurarbejde og layout blev leveret af tegnestuen på GEUS (Danmark og Grønlands Geologiske Undersøgelser), som har sikret at ansøgningen fremstår som en smuk bog. Layout og tryk blev finansieret af Nordea-fonden.

3.6 Kultur- og naturforvaltning

Den Kolde Krigs bygningsarv

Som led i museets deltagelse i Kulturarvsstyrelsens projekt omkring kortlægning og sikring af Den Kolde Krigs bygningsarv har museet i 2011 gennemgået en række sager efter ønske fra Kulturarvsstyrelsens. Foruden den ovennævnte rådgivning drejer det sig om følgende:

I alt 34 lokal- og kommuneplaner fra hele landet blev gennemgået og til dels kommenteret. Udtalelser vedrørende plejeplaner for 4 tidligere militære etableringer.

Anmodning fra Bornholms Museum om gennemgang og ekspertudtalelse vedrørende 49 militære etableringer fra Den Kolde Krig på Bornholm som en konsulentydelse i forbindelse med planarbejde. Et eventuelt samarbejde afventer fortsat fornøden bevilling.

Ekspertudtalelser er udarbejdet omkring historik, repræsentativitet og bevaringsværdighed for 54 tidligere tjenesteboliger, som Forsvaret ønsker at afhænde.

Lokalplaner og byggesager

Som led i museets lovpligtige arbejde gennemgår museet lokalplaner for Stevns og Faxe kommuner. Der er indgået et samarbejde med Museerne Vordingborg, som har det arkæologiske ansvar, således, at der svares i fællesskab på lokalplaner. I alt har museet gennemgået og kommenteret 12 lokalplaner i de to kommuner samt indgivet kommentarer til planstrategi.

Østsjælland Museum får tilsendt alle bygge- og nedrivningssager fra Stevns og Faxe kommuner. Disse gennemses af museets etnolog, som ugentligt gennemlæser 5-15 byggesager og kommenterer relevante sager. I tilfælde hvor bygninger nedrives foretager museets besigtigelse og fotodokumentation af ejendommene. Et eksempel på dette er stationsforstanderbolig i Haslev. Gennem hele dette arbejde søger museet at varetage bevaringsinteresser for den faste kulturarv.

Den særlige lokale bygningsarv

Museet prioriterer indsamling og dokumentation indenfor fast kulturarv i form af lokal byggeskik. Der skal således indsamles bygningselementer, der er fremstillet af lokale resurser, men først og fremmest skal kalklandets bygningskultur dokumenteres og bevares i regi af museets forvaltningsarbejde og museumslovens kapitel 8. Museet har i 2011 arbejdet for at øge samarbejdet med Landsforeningen for bygnings- og landskabskultur om at skabe mere fokus på især bevaringsværdige kridt- og kalkstensbygninger.

Museet har givet indsigelse mod nedrivning af kridtstenshuse og arbejder desuden for at oprette mulighed for at der sker en opsamling af kridtsten ved nedrivninger, for at sikre materialer til renovering af øvrige dele af denne unikke kulturarv.

Øvrigt

Museet har bidraget med indholdskorrektur af lokalhistorisk indledning i kulturmiljøbeskrivelse af Haslev by udarbejdet af Berings Tegnestue for Faxe Kommune.

Naturstyrelsens udkast til udpegning af kulturmiljøer i Stevns Kommune er kommenteret. Naturstyrelsens udpegning tog afsæt i et forarbejde fra 2005, foretaget af Syddansk Universitet for Storstrøms Amt, og skal indgå i et samlet materiale om kommuner i Hovedstadsregionen.

Museet har deltaget i møde om udvikling af arkitekturpolitik i Stevns Kommune.

I forbindelse med en brugerdag omkring den fremtidige anvendelse af arealerne omkring Stevns Fyr, som Stevns Kommune havde indbudt til den 8. maj, udarbejdede og fremsendte museet et notat til Stevns Kommune med forslag og anbefalinger omkring den fremtidige benyttelse. Notat afspejlede dels museets ønsker omkring en styrkelse af formidlingen af området og dels nogle generelle, kulturbevaringsmæssige hensyn, som museet fandt væsentlige.

Det lovpligtige arbejde med gravminderegistreringer i Stevns og Faxe kommuner er fortsat af etnolog Helle Ålsbøl og historiker Tine Jensen.

4. Forskning og undersøgelser

4.1 Undersøgelser og forskning - naturhistorie

Museets naturhistoriske forskning fokuserer på lokaliteterne Faxe Kalkbrud og Stevns Klint, som begge er lokaliteter i verdensklasse. Forskningen udføres i samarbejde med en række eksterne partnere.

Forskningsprojektet "Økologi Stevns Klint" er udført som et led i museets forskningssamarbejde med Københavns Universitet. Projektet er gennemført af geolog, ph.d. Thomas Hansen. Projektets formål er at undersøge faunaen i forhold til nye tolkninger af aflejringsmiljøer. Projektet er finansieret af bevilling fra Kulturarvsstyrelsens Rådighedssum. Arbejdets resultater indgår i ansøgningen om optagelse af Stevns Klint på UNESCOs liste over verdensarv.

En komplet beskrivelse af geologien og af den geologiske forskning på Stevns Klint er udført af Tove Damholt i forbindelse med ansøgning om optagelse af Stevns Klint på Verdensarvslisten. Arbejdet er udført i samarbejde med professor Finn Surlyk, Københavns Universitet. Arbejdet præsenteres i ansøgningen til verdensarv i form af en bog udgivet af Østsjælland Museum med støtte fra Nordea-fonden.

En analyse af skredrisiko ved Stevns Klint er udarbejdet af geolog Stig Schack Petersen, GEUS (Danmark og Grønlands Geologiske Undersøgelser). Analysen udgør en del af arbejdet for optagelse af Stevns Klint på Verdensarvslisten og er finansieret af GEUS og publiceret i to versioner (hhv. dansk og engelsk) i GEUS tidsskriftserier.

Forskningsprojekt omkring *Lithophaga* borer i kalk fra Faxe Kalkbrud udføres i samarbejde med Bodil Lauridsen (Københavns Universitet). Projektet omfatter mikro CT-scanning af borerne, samt undersøgelse af eventuelle alge borer i forbindelse med dem, og skal gerne munde ud i en mere præcis vurdering af havdybden ved Faxe for 63 millioner år siden.

Jesper Milàn, Lothar Vallon (ØSM) og Spencer Lucas (New Mexico Museum of Natural History and Science) er gået i gang med et redigeret værk om problematiske fossiler, fossiler der enten ikke kan identificeres, optræder i forkert sammenhæng, eller på en eller anden måde er kontroversielle. Blandt andet skal "vandmanden" fra Stevns publiceres i det nummer, der forventes at udkomme i starten af 2013, som et temanummer af New Mexico Museum of Natural History and Science Bulletin.

Forskningsprojektet Kalkens Vertebrater er iværksat og vil blive gennemført i et samarbejde med Statens Naturhistoriske Museum og Lunds Universitet. Foreløbige resultater om skildpadderester fra Faxe Kalkbrud er præsenteret ved 55th Annual Meeting of the Palaeontological Association, University of Plymouth, 17-20. December.

En redegørelse for kvartærhistorien på Stevns er udført for Østsjællands Museum af Michael-Houmark Nielsen, Statens Naturhistoriske Museum. Redegørelsen publiceres i 2012 i Geologisk Tidsskrift (udgivet af Danmarks Geologiske Forening)

En række nye dinosaurspor fra Jura-tiden ved Sose Bugt på Bornholm er undersøgt af Jesper Milàn sammen med Lars Clemmensen og Gunver Krarup Petersen (Københavns Universitet).

Specialeaftale er indgået med Bo W. Rasmussen, Københavns Universitet med titlen: Beskrivelse og tolkning af sporfossiliet *Entobia* baseret på en undersøgelse af fossile fund fra Danien aflejringerne i Faxe, samt spor og potentielle spordannere fra recente kystnære miljøer. Hovedvejleder er Jan Audun Rasmussen, Statens Naturhistoriske Museum, Jesper Milàn er ekstern vejleder.

Rapport "Knoglematerialet fra Fredshøj" afleveret til Roskilde Museum omhandlende forskningsprojekt om knogleundersøgelser af fund fra jernalderboplads ved Fredshøj, Gammel Lejre.

4.2 Undersøgelser og forskning - Den Kolde Krig

En interviewundersøgelse blandt de ansatte på kystudkikshytten ved Stevns Fyr i forbindelse med lukningen af stationen er udført v. Naomi Pinholt. Det forventes at en stor del af interiør, udstyr samt arkivalier kan hjemtages efter aftale med Forsvarets Materieltjeneste og Naturstyrelsen. Kystudkigshytte Stevns Fyr var den sidste af de i alt 38 små kystudkigshytter, der blev nedlagt og den eneste, hvor der er gennemført en indsamling og dokumentation. Arbejdet har derfor en national karakter.

Som nævnt ovenfor er museets beretningsindsamling fortsat og intensiveret i 2011 med samtaler med en række aktører, der har gjort tjeneste på Stevnsfort eller ved andre militære myndigheder med relation til Stevns med henblik på afdækning af væsentlige funktioner, episoder og begivenheder blandt andet under ledelse af Naomi Pinholt.

I tilknytning til det tidligere omtalte projekt omkring kortlægning og bevaring af bygningsanlæg fra Den Kolde Krig under Kulturstyrelsen formulerede museet et forskningsprojekt, som dels skal tilvejebringe en del af projektets faglige grundlag og dels skal tjene som videnskabelig opkvalificering af museumsinspektør Thomas Tram Pedersen. Museet fik således i december bevilget i alt 376.000 kr. fra Kulturarvsstyrelsens Rådighedssum til gennemførelse af projektet; Bombesikker - Byggeri til den ultimative konfrontation. En undersøgelse af byggeri i Danmark fra Den Kolde Krig med henblik på beskyttelse mod atomangreb. Projektet udføres af Thomas Tram Pedersen, som frikøbes i alt 10 måneder i 2012-13.

4.3 Undersøgelser og forskning - Kalkens Kulturhistorie

En undersøgelse af sagn og myter om Stevns Klint med udgangspunkt i historisk kildemateriale udført af Tine Jensen.

5.0 Formidling

5.1 Samlede besøgstal

	2011	2010	2009	2008	2007
Koldkrigsmuseum Stevnsvort					
Undergrunden	35.555	33.644	42.370	32.030	2.248
Over jorden	4.776	4.425	5.169	2584	-
Geomuseum Faxe	14.526	15.536	15.012	10.273	-
Fakse Geologiske Museum	-	-	-	1688	5.953
Naturvejlederen Faxe	1.184	1.123	-	-	-
Naturvejlederen ved Præstø Fjord	-	-	1.156	2.152	2.392
Stevns Museum	4702	5130	5.684	5.537	7.086
Trælle	380	301	357		
Flagbanken/Stevns Klint	2252	1897			
Ny udstilling Flagbanken	14.043				
Ll. Heddinge Rytterskole	331	160	160	238	474
Haslev Museum	1262	1044	831	-	-
Andre steder	Ikke optalt	274	230	229	1.365
I ALT	79.011	63.634	70.969	54.721	20.079

Hertil kommer 31 foredrag afholdt af museets inspektører og naturvejledere for eksterne arrangementer for i alt ca. 1.200 gæster, som ikke medregnes i museets besøgsstatistik.

Udstillingerne udgør museets primære formidling. Priser og åbningstider er i al væsentlighed uændrede fra 2011 til 2012.

	Åbningstider	Entré	Guidet tur/fossiljagt
Koldkrigsmuseum Stevnsvort	Januar: Lukket Februar og marts: Efter aftale April-oktober: alle dage kl. 10- 17 November: Efter aftale December: Lukket	Voksne: kr. 20 Pensionister, studerende kr. 15 Under 18 år: gratis	Voksne: kr. 110 Studerende, pensionister kr. 90 Grupperabat efter første 10 voksne: 90 kr. Børn og unge (6-17): kr. 60
Geomuseum Faxe	Januar-marts: lørdag-søndag kl. 13-16.30 Uge 7: Alle dage 13-16.30 April-juni: tirsdag-søndag kl. 13-16.30 Juli-august: alle dage kl. 11-16.30 September-oktober: tirsdag-søndag kl. 13-16.30 Uge 42: Alle dage kl. 13-16.30 November-december: lørdag-søndag kl. 13-16.30	Voksne: kr. 45 Pensionister kr. 35 Under 18 år: gratis	Voksne: kr. 70 Studerende, pensionister kr. 55 Grupperabat efter første 10 voksne: 35 kr. Børn og unge (6-17): kr. 35
Stevns Museum	Maj - september: tirsdag - søndag kl. 11 - 17 Juli: alle dage kl. 11 -17 Påske- og efterårsferie: alle dage kl. 11 - 17	Entré: Voksne: kr. 25 Under 18 år: gratis	
Haslev Museum	Maj - oktober: tirsdag, onsdag, torsdag og søndag kl. 13 - 16	Voksne: kr. 10 Under 18 år: gratis	

Koldkrigsmuseum Stevnsfort, Geomuseum Faxe og Stevns Museum deltager i den nationale brugerundersøgelse udarbejdet af Kulturarvsstyrelsen og analysefirmaet TNS Gallup. Brugerundersøgelserne anvendes i museets udvikling af formidlingstilbud.

5.2 Skoletjeneste

Museets tilbud til skoler blev anvendt ca. 320 gange og med ca. 7500 deltagere hvilket er en stigning i forhold til sidste år. De mest populære tilbud er fossiljagter i Faxe Kalkbrud og omvisninger på Koldkrigsmuseum Stevnsfort. Også naturvejledningstilbuddene er velbesøgte.

	Klasser*	Deltagere 2011	Deltagere 2010
Geomuseum Faxe	116	2905	2744
Koldkrigsmuseum Stevnsfort	120	2218	2030
Stevns Naturcenter	44	1384	1331
Naturvejlederen Faxe	26	560	650
Stevns Museum	7	240	122
Ll. Heddinge Rytterskole	6	156	20
Haslev Museum	5	89	15
Årstotal	324	7552	6912

* Antallet af klasser er behæftet med en vis usikkerhed da ikke alle skoler oplyser hvor mange klasser de medbringer.

Museets ambitioner om at etablere en mere målrettet skoletjeneste ved Koldkrigsmuseum Stevnsfort kom et stort skridt nærmere i slutningen af 2010 hvor Augustinus Fonden gav tilsagn om kr. 3,75 mio. til etablering af skoletjeneste med udgangspunkt i Den Kolde Krig, og med et stort tværfagligt element. Thomas Tram Pedersen er projektleder på projektet og i 2011 blev Dorthe Godsk Larsen ansat som leder af skoletjenesten på Stevnsfort.

Skoletjenesteudviklingen forløb i 2011 planmæssig med påbegyndt tværfagligt samarbejde mellem museets afdelinger, indretning af undervisningslokale, udvikling af undervisningstilbud og rollespilsaktiviteter på Koldkrigsmuseum Stevnsfort samt opbygning af lærernetværk.

Østsjællands Museum indledte i 2011 et samarbejde med Skoletjenesten på Sjælland og deltager endvidere i udviklingsprojektet *Learning Museum*.

Museets tilbud til skoler er beskrevet under de enkelte afdelinger.

Lærerkurser vil fremover blive et fast tilbud på museet. Naturvejlederne afholdt lærerkursus i april et todages kursus for lærere i Faxe og Stevns kommuner. Kurset havde titlen 'I kalk og kridt til knæene' og kom rundt om kalk og kridt i kulturhistorisk, geologisk, biologisk og kemisk perspektiv. D. 28. april foregik kurset i Faxe, på Geomuseum Faxe og i Faxe Kalkbrud og med ekskursion til Faxe Kirke. D. 29. april foregik kurset på Stevns Naturcenter med ekskursion til Holtug Kridtbrud. I alt deltog 12 kursister, og evalueringen var særdeles positiv.

5.3 Formidling Koldkrigsmuseum Stevnsfort

Besøgstillene på Koldkrigsmuseum Stevnsfort viste en samlet fremgang i forhold til 2010. Særligt overgik højsæsonen 2011 alle forventninger, idet museet kunne konstatere en fremgang i besøgstallet på 30 % i juli måned i forhold til 2010. Derved lå besøgstallet for sommeren på niveau med – og i nogle uger over - præmieresæsonen i 2008 og rekordsæsonen i

2009. På en enkelt dag i juli havde museet 521 gæster på guidede rundvisninger, hvilket er ny rekord.

Det høje besøgstal skyldes dels en meget omfattende medieomtale af fortet og dels en generel stigning i museernes besøgstal som følge af det ustadige vejr i sommeren.

Museet oplevede en yderligere ændring i sin besøgs sammensætning, idet antallet af ældre gæster er faldet, mens antallet af børnefamilier steg betydeligt. Udviklingen i besøgs sammensætningen har været væsentlig i forhold til, at museet synes at være blevet en etableret succes i et bredt publikum.

Museet måtte samtidig konstatere, at arrangementer i eksempelvis påsken og skolernes sommerferie kun tiltrækker et begrænset antal yderligere gæster, mens arrangementerne i efterårsferien er en succes.

Permanent udstilling

Der blev i marts gennemført forskellige tiltag med henblik på en yderligere genskabelse af det autentiske udtryk i HAWK-sitet.

Museet udviklede og lancerede til sæsonen 2011 i alt 3 nye guidede ture, som kan give publikum et yderligere indblik i fortets historie og aspekter af Den Kolde Krig.

Særudstillinger og arrangementer

Stevnsfort: Anden fase af særudstilling om dansk og svensk kystforsvar blev åbnet i Velkomstbygningen 21. juni. Tilsvarende udstilling blev åbnet på Hemsö Fästning den 24. juni og Estonian War Museum i Wiimsi den 3. juli.

Koldkrigsmuseum Stevnsfort har i 2011 afholdt en række offentlige særarrangementer og særudstillinger, herunder oplystes de væsentligste:

Dato	Arrangement	Samarbejdspartner	Gæster
23.04.11	Påskeaktiviteter		
1-7.08.2011	Sommerferieaktiviteter for børn		
19-21.08.2011	Årligt træf	Dansk Militærhistorisk Køretøjsforening	47
21.08.2011	Foredrag Vandrefestival, Stevnsfort	Hjerteforeningen	30
21.08.2011	Foredrag Vandrefestival, Stevns Fyr	Hjerteforeningen	30
17-22.10	Efterårsferiearrangementet "Shhh... det er hemmeligt!"		1.120
23.10	Sæsonafslutning		60

Undervisning

Som nævnt ovenfor er tilbud til skoler under stor udvikling takket være den store bevilling fra Augustinus Fonden.

Som led i projektet er et undervisningslokale istandsat bag fortets operationsrum. Rummet understøtter den række af undervisningstilbud, som museet udbyder. Rummet blev taget i

brug fra august 2011, og museet lavede i den forbindelse en lille markering af denne væsentlige milepæl for museets nye skoletjeneste den 24. januar 2012.

Siden lanceringen af de første undervisningsforløb i projektet i august 2011, har museet oplevet en meget stor efterspørgsel på tilbuddene, og samtidig har skolernes typiske besøgs mønster vist sig at have ændret sig. Det har derfor i 2011 været nødvendigt at tilpasse Skoletjenestens kapacitet til efterspørgslen.

Arbejdet med at kortlægge etiske problemstillinger og udvikle en etisk værktøjskasse med pædagogiske redskaber til støtte i formidlingen af krig til børn i undervisning og omvisninger er i al væsentlighed afsluttet, og værktøjerne integreres løbende i udviklingen af museets undervisningstilbud og formidlingsprofil.

Skoletjenesten har siden august 2011 tilbudt en række målrettede undervisningsforløb til uddannelse og ungdomsuddannelserne på Koldkrigsmuseum Stevnsvort. Der er i alt lanceret 11 undervisningsforløb.

Foruden de allerede nævnte aktiviteter, gennemførte museets skoletjeneste i 2011 en række særlige undervisningsforløb, som har bidraget til at afdække og afprøve muligheder og faglige og pædagogiske perspektiver på særlige grupper. Som led i museets undervisning og udvikling var museet den 4. maj vært for gymnasiernes historielærerforening som led i foreningens 2-dages seminar om den Kolde Krig. Tilsvarende har museets haft studerende fra seminarierne i Vordingborg og Blågård samt fra Saxo-Instituttet til at deltage i særligt tilrettelagte forløb.

Den væsentligste del af museets undervisning sker dog til de primære målgrupper i folkeskolens ældste klasser og på ungdomsuddannelserne. Disse forløb har været meget søgte i 2011.

Særlige lukkede arrangementer

Koldkrigsmuseum Stevnsvort tiltrækker stadig en stor interesse fra både danske og internationale TV-stationer og presse, fra universitetsinstitutter, ambassader, offentlige forvaltninger herunder ministerier og styrelser samt fra øvrige museer og udstillingssteder, som ønsker vidensdeling. Der har i alt været afholdt ca. 20 af denne type arrangementer i 2011. Blandt andet for den tyske ambassadør den 12. april og for Kulturministeriets Departement den 30. april.

Koldkrigsmuseum Stevnsvort var blandt besøgsstederne for Kulturarvsstyrelsens personaleseminar "Kulturarvsstyrelsen rykker ud" d. 1. september. Tre hold af ca. 7 personer besøgte Stevnsvort. Alle skulle få en fornemmelse af hverdagen på museerne. Og det fik de; de hjalp med bygningsrenovering, skoletjeneste, planlægning af publikumsadgang. I dagen deltog Thomas Tram Pedersen, Dorte Godsk Larsen samt mange frivillige på Stevnsvort.

5.4 Formidling: Geomuseum Faxe

På Geomuseum Faxe har året været præget af mange aktiviteter både i form af mange mindre særudstillinger og med søndagsaktiviteter for børn og børnefamilier sammen med de faste og nye feriearrangementer.

Den store succes er dog fortsat museets grundtilbud – fossiljagterne – hvor enhver kan komme med i Faxe Kalkbrud og finde deres egne 63 millioner år gamle fossiler.

Årets besøgstal er faldet med ca. 1000 besøgende i forhold til 2010 hvilket er et forventet fald efter nyhedens interesse er ovre. For at øge besøgstallet er der behov for flere aktiviteter. Sommerens fossiljagter har løbet i perioden 1. juni til 14. august. Med daglige ture klokken 11 og 14 mandag til fredag og klokken 14 om søndagen. Turene har som altid været godt besøgt

på trods af vejret og sommerens besøgstal lå 14 % højere end 2010 og er således det højeste i museets historie.

Omkring halvdelen af gæsterne har været i kontakt med museets formidlere enten på omvisninger i museet eller på de populære fossiljagter i kalkbruddet.

Alle tekster i udstillingen på Geomuseum Faxe er oversat til tysk af Lothar Vallon, som sammen med Jesper Milàn har lavet et tysk udstillingskatalog, som tyske besøgende kan låne, når de besøger museet. Kataloget er på 44 sider i flot layout.

En milepæl af kalksten tilhørende museets samling er flyttet fra det gamle Fakse Geologiske Museum til Kanten. Flytningen blev sponsoreret af Stensbjerg Ejendomme A/S, som i dag ejer den tidligere museumsbygning.

Særudstillinger

1. juni åbnede kulturudvalgsformand Martin Hillerup udstillingen "Fossiler fra Sirius Passet. Festtaler var Johnny Fredericia, direktør for Danmark og Grønlands Geologiske Undersøgelse. Lektor Arne Torshøj Nielsen holdt efterfølgende foredrag om ekspeditioner til Sirius Passet. Åbningen var velbesøgt. Udstillingen omhandler en række meget exceptionelle velbevarede fossiler fra starten af Kambrium (ca 520 millioner år), fra perioden hvor de første dyr med hårde skaller opstod. Derudover indeholder udstillingen en række meget flotte rekonstruktioner af dyrene som de kunne have set ud i live. Udstillingen er venligst udlånt af Statens Naturhistoriske Museum.

Minisærudstillinger

Der etableres løbende en række små temaudstillinger i de små montrer ved læsehjørnet herunder:

Sikke et gebis: Et komplet tandsæt fra hajen *Cretolamna appendiculata* er blevet samlet og udstillet i en af de små montrer. Tænderne er udlånt af Leif Rasmussen.

Kæmpeammonitten: I anledning af at kæmpe-ammonitten fra Faxe Ladeplads er blevet erklæret for Danekræ, er den blevet udstillet sammen med et andet stykke fra samme type ammonit i en særmontre på Geomuseum Faxe.

Åbne ture og arrangementer

Aktive søndage kører rigtig godt i denne sæson, takket være en effektiv markedsførings indsats. Som det kører nu kommer der et passende antal til hvad arrangementerne kan bære.

Dato	Navn	Arrangement	Gæster
09.01.11	Jesper Milàn og Erik Rønholt	Dinosaurernes storhedstid	69 prs.
16.01.11	Erik Rønholt	Papirfly	30 prs
23.01.11	Marie Roland	Byg din egen stenfigur	27 prs.
30.01.11	Jesper Milàn og Erik Rønholt	Havet og luftens kæmper	43 prs.
06.02.11	Erik Rønholt	Foldede dyr	22 prs.
Uge 7		Vinterferieaktiviteter: Byg et koralrev	
Uge 8		Vinterferieaktiviteter: Fossilstøbning	
13.02.11	Jan Adolfssen og Erik Rønholt	Sabelkatte og andre dræbermisser	37 prs.
20.02.11	Marie Roland	Lav dit eget dyrespor	22
27.02.11	Annette Sjølund	Malerværksted	27
06.03.11	Erik Rønholt og	Fastelavns arrangement, slå krokodillen af	49

	Randi Johanson	tønden	
13.03.11	Erik Rønholt	Gækkebreve	11
20.03.11	Vagn Aage Andersen	Rundvisning for børn	15
27.03.11	Jette Bernhøft	Fossilknipling	6
03.04.11	Erik Rønholt	Påskeklip	8
10.04.11	Helle Ålsbøl og Randi Johansen	Ægge-historier	0
Juli samt to første uger i august		Sommerferieaktiviteter: To daglige fossiljagter	
Uge 42		Efterårsferieaktiviteter: Fossiljagter og fossilstøbning	
20.11.11	Sara Gelskov	Kalkmaleri for hele familien	13
04.12.11	Sara Gelskov	Fugle og fjerværksted	0

I vinterferien uge 7 afholdt vi "Byg et koralrev"-arrangement, hvor alle interesserede kunne være med til at bygge sjove koralrevsdyr og fisk af pap, papir, skumgummi og alt hvad man ellers kunne finde på. Det har været godt besøgt med en konstant strøm af glade børn og forældre der ivrigt har bygget løs. I uge 8 var der fossilstøbning

Geomuseum Faxe var blandt besøgsstederne for Kulturarvsstyrelsens personaleseminar "Kulturarvsstyrelsen rykker ud" d. 1. september. Tre hold af ca. 7 personer besøgte Geomuseum Faxe. Alle skulle få en fornemmelse af hverdagen på museerne. Og det fik de, de deltog i fossiljagt, naturhistorisk indsamling og registrering. I dagen deltog Jesper Milàn, Tove Damholt, Vagn Aage Andersen og Alice Rasmussen.

Naturvejlederen Faxe

Det treårige projekt "Naturvejlederen Faxe" er finansieret med støtte fra Friluftsrådet og Faxe Kommune som en del af formidlingen ved Geomuseum Faxe. Naturvejlederen Faxe udgør et væsentligt supplement til skoletjenesten ved Geomuseum Faxe og udvikler en ny model for samarbejde med skolerne, kaldet naturambassadør-projektet.

Naturambassadørprojektet har i projektets andet år virkelig vist sit potentiale, og har været højt prioriteret. Der er i den forbindelse blevet afholdt en række lærerkurser og netværksmøder. Individuelle ambassadørforløb har kørt på følgende tre skoler i 2011: Bavneskolen, Møllevangsskolen og Rolloskolen.

Naturvejlederen har endvidere været inviteret med i en udviklingsgruppe i forbindelse med et nyt skolebyggeri i Haslev, hvor der skal bygges en skole hvis hele opbygning tager udgangspunkt i at lærerene skal benytte udeskole som undervisningsform.

Den 26. juni markeredes en væsentlig milepæl i projektet med indvielsen af den nyrestaurerede naturbase; Fiskerhuset ved Feddet. Naturbasen og dens udstilling og publikumsfaciliteter blev dermed gjort tilgængelige for publikum og er nu et centralt udgangspunkt for naturoplevelser i området. Samtidig åbnede en række poster rundt om Præstø Fjord i forbindelse med det digitale formidlingsprojekt Put-Danmark-i-lommen.

Året har desuden budt på mange både åbne og lukkede ture, for mange forskellige målgrupper, planlagt og afholdt med mange forskellige samarbejdspartnere.

Der blev i 2011 afholdt i alt 34 lukkede ture for forskellige grupper, heraf var langt de fleste ture for skoleklasser fra Faxe Kommune.

I alt 12 offentlige arrangementer blev afholdt andre steder ofte i samarbejde med andre aktører og fire afholdt på Geomuseum Faxe.

Offentlige arrangementer andre steder

Dato	Samarbejdspartner	Arrangement	Deltagere
18.06.11	Ren Strand – Udviklingsafdelingen	Aktiviteter i skov og på strand	18
26.06.11	Naturrumsprojektet – Fiskerhusgruppen	Åbning af udstilling	95
01.07.11	Blå flag – Faxe Kommune	Aktiviteter på stranden	16
05.07.11	Blå flag – Faxe Kommune	Geologitur på stranden	25
07.07.11	Frøgården og SSP	GPS løb om natur ved Frøgården	44
08.07.11	Blå Flag – Faxe Kommune	Krible-krabletur på stranden	7
12.07.11	Blå Flag – Faxe Kommune	Aftentur på Feddet	25
15.07.11	Blå Flag – Faxe Kommune	Aktiviteter på stranden	30
21.08.11	Danmarks Naturfredningsforening Faxe	Insektsafari	7
04.09.11	Faxe Kommune – Vandrefestival	Vandretur på Feddet for familier	75
11.09.11	Danmarks Naturfredningsforening Faxe	Naturens dag - strandaktiviteter og foredrag	37
30.10.11	Østsjællands Museum (Helle Ålsbøl og Katrine Bruun)	Allehelgenstur i Haslev Orned	25

5.5 Formidling Stevns Klint

Museets formidling af Stevns Klint blev allerede udvidet betydeligt i 2010 med overtagelsen af driften af Stevns Naturcenter fra Stevns Kommune og med to nye udstillinger på Stevns Museum og Flagbanken. I løbet af 2011 er synergieffekten mellem naturcenter og museets øvrige aktiviteter markant. Fokus i formidlingen af Stevns Klint blev lagt på dels udviklingen af formidlingen ved Stevns Fyr, på nye offentlige guidede ture langs klinten, sejlture langs klinten fra Rødvig og på udarbejdelsen af museets nye digitale formidlingsplatform Stevns Klint+.

Udstilling Stevns Museum

Udstillingen Stevns Museum rummer stadig den største udstilling om Stevns Klint, om end udstillingen om landbosamfundet efter 1850 stadig er udstillingens hovedtema. Besøgstallet er fortsat faldende og følger således udviklingen siden 2004. Det var håbet at en nyetableret sti-forbindelse mellem Selskabet Højeruplunds parkeringsplads og museet ville bevirke flere besøgende, men dette har ikke været tilfældet på trods af stigende besøgstal registeret på parkeringspladsen. Efter meget lave besøgstal i foråret havde museet dog en juli måned med besøgstal svarende til niveauet i 2010.

Udstillingen "Stevns Klint – på vej mod verdensarv" fra 2010 blev i løbet af sommeren udvidet med en udstilling om det mystiske fossil fra Stevns Klint.

Antallet af private omvisninger på Stevns Museum omfattede i alt 14 grupper, hvoraf halvdelen var skoler, der som hovedregel søgte geologiske omvisninger.

Indgangspartiet med butikken blev fornyet og butikssalget pr. gæst er også i år det højeste blandt Østsjællands Museums butikker.

I sommerferien 2011 stod Trællegruppen igen klar med tilbud til alle besøgende, som kunne følge med i det enkle liv og kunne forsøge sig med at grutte mel og bage brød eller tage en tur i den lille urtehave. I alt ca. 380 gæster tog imod dette hyggelige tilbud.

Offentlige arrangementer Stevns Museum

Dato	Arrangement	Besøgstal
01.05.11	Bogreception. Fossiler fra Stevns Klint	Ca. 30
12.07.11 17.07.11	Sommer hos Trællene	Ca. 380
18.10	Skær skolekridt og hør om dinosaurernes uddøen	17
19.10	Skær skolekridt og hør om dinosaurernes uddøen	14
20.10	Skær skolekridt og hør om dinosaurernes uddøen	14

Udstilling Flagbanken

I den gamle operationsbygning på Flagbanken blev der i slutningen af 2010 etableret en ny udstilling om Stevns Klint. Udstilling er gratis at besøge og åbent døgnet rundt året rundt. Det er i denne sammenhæng værd at bemærke, at selvom udstillingen er ubemandet, har der ikke været konstateret tyverier eller hærværk. I løbet af sæsonen 2011 blev antallet af gæster på udstillingerne på Flagbanken talt med en automatisk tæller. Det registrerede tal er justeret ved at reducere for opsyn og rengøring, for at folk passerer to gange og derudover yderligere reducere med 5 % for at kompensere for at enkelte går ind to gange. På baggrund af den beregning er besøgstallet i 2011 14.043.

Udstilling Stevns Fyr

Østsjællands Museum har på opfordring fra Stevns Kommune påtaget sig ansvaret for formidlingen på Stevns Fyr. I 2010 blev der med støtte fra LAG-midler og Stevns Kommune udført en undersøgelse som i 2011 har dannet baggrund for en ny udstilling i Fyrmesterboligen: Lyset fra Stevns Klint.

Udstillingen omhandler fyrets historie fra anlæggelsen til i dag. Udstillingen er opbygget i temaer, og består af fotos og enkelte genstande. Kvorning Design har udformet udstillingen samt lydspor og lys. Udstillingens faglige indhold er tilrettelagt af Naomi Pinholt og Helle Ålsbøl.

Udstillingen består af robuste montre med genstande, tekster og illustrationer. Monterne er udformet som to tårne, der skal stå frit i rummet i fyrmesterboligen. Udstillingen fortæller både om fyrets historie og teknik, men også om områdets dyre- og planteliv samt klintens geologi.

Åbningen af udstillingen blev markeret med et festligt og velbesøgt arrangement den 19. juni 2011 arrangeret af Stevns Kommune.

Stevns Naturcenter

Stevns Naturcenter indgår som en del af formidlingen langs Stevns Klint og naturvejlederen indgår i mange af museets formidlingsaktiviteter. Naturcenteret er fortsat et velbenyttet tilbud for skoler og børneinstitutioner.

Stevns Naturcenter fungerer tillige som overnatningssted for grupper og har i 2011 været udlejet i 156 nætter med alt 5540 overnatninger.

Lukkede ture og arrangementer

Fra naturcenteret er afholdt 44 ture for skoler og 18 ture for andre grupper. Turene ledes overvejende af biologerne Kirsten Føns og Kirstine Østergaard. Transportproblemet, som opstod da den faste rutebus til naturcenteret forsvandt, er fortsat en udfordring for gæsterne. Stevns Turistforening og Østsjælland Museum har påpeget overfor Stevns Kommune.

De lukkede ture er altid tilpasset efter dialog og ønsker fra målgruppen. For skoleklasser er den mest efterspurgt tur en fossiltur til stranden. Efter en introduktion til Stevns Klints geologi går gruppen med naturvejlederen ned til stranden og leder efter fossiler med hammer og lup.

Typiske ture er også vandhulstur til Holtug Kridtbrud, hvor især salamanderne er populære. Botaniktur i Holtug Kridtbrud eller på overdrevet ved Flagbanken er der også en del, der efterspørger og for især de yngste grupper er det også populært med 'krible-krable'-jagt efter insekter og andre små kræ.

For grupper over 12 år har naturvejlederen tidligere tilbudt 'strabadstur', der er en tur langs stranden under klinten mellem Stevns Kridtbrud og Holtug Kridtbrud. Denne aktivitet er desværre ikke mulig pt. da det er skønnet at kalkudhængene er for store, så der er en reel fare for at dele af klinten styrter ned. Som en slags alternativ, bliver der lavet ture til Stevns Fyr ad Stevns Klints Trampesti.

Blandt voksengrupper er det oftest en guidet vandretur på Stevns Klints Trampesti, der er mest efterspurgt. Sådant en tur har fokus på geologien, den levende natur og kulturhistorien. Alt efter ønske, bliver turene afholdt forskellige steder langs klinten, og de bliver ofte tilrettelagt sådan, at de byder på en tur ned på stranden og/eller til et af de nedlagte kalkbrud.

Stevns Naturcenters biologer indgår i naturvejledernetværket og afholdt i dette regi en en leworkshop på naturcenterets overdrevarsareal.

Stevns Naturcenter indgik i Stevns Kommunes sommertilbud til børn "Aktiv Sommer" med to arrangementer.

Skolebigård

Stevns Naturcenter indledte i 2009 et samarbejde med Østsjælland Biavlerforening om skolebigård på Stevns Naturcenter. Skolebigården bruges til formidling af bier og biavl til skoler og institutioner såvel som private. Sommeren 2011 blev der afholdt to skolebigårdsdage for i alt 31 elever. Stevns Naturcenter deltog sammen med biavlerforeningen i "De Vilde Blomsters Dag" og sammen blev der også afholdt "Aktiv Sommer" for 19 børn fra Stevns Kommune.

Geologivognen

Geologivognen er nu placeret på Stevns Naturcenter, hvorfra den kan bruges og udlånes.

Åbne arrangementer Stevns Klint (Stevns Museum, Stevns Naturcenter mv) Strandture fra Rødvig

Antallet af offentlige ture langs Stevns Klint blev fordoblet i 2011 sammenlignet med året før. To gange om ugen kunne man formiddag komme på en børnetur og eftermiddag komme på en voksentur fra Rødvig til Boesdal og se det berømte Fiskeler og høre historierne om klinten. Gæsterne på turene gav positive tilbagemeldinger, men besøgstillene var skuffende, hvilket kan skyldes utilstrækkelig annoncering.

Sejlture fra Rødvig

I sommerferieperioden bidrog museets guider på sejlture langs Stevns Klint. Turene var organiseret af Stevns Kommune i samarbejde med Stevns Turistbureau som et led i Öreferieprojektet. Stevns Naturcenter/Koldkrigsmuseum Stevnsfort varetog formidlingsdelen og oplærte guider i såvel natur- som kulturhistorien. Turene varede to timer og afgik tre dage pr. uge og var meget populære. Desværre var der kun plads til 12 betalende gæster og turenes fremtid er usikker.

Øvrige åbne arrangementer Stevns Klint

Dato	Navn	Arrangør	Arrangement	Gæster
08.05.11	Kirsten Føns	Stevns Naturcenter og Klintekongen Stevns spejdergruppe	Skovens Dag ved Stevns Fyr	17
19.06.11	Kirsten Føns og Kirstine Østergaard	Stevns Naturcenter	De vilde blomsters dag	12
22.08.11	Kirsten Føns	Stevns Kommune	Vandrefestival: Tur til Verdensarven	18
27.08.11	Kirsten Føns	Stevns Kommune	Vandrefestival: Trampestien Stevns Fyr til Stevns Naturcenter	7
28.08.11	Kirsten Føns	Stevns Kommune	Vandrefestival: Trampestien Stevns Naturcenter til Bøgeskov Havn	14

Anden formidling

Naturvejlederen Stevns, Kirsten Føns, deltager i arbejdet med en helhedsplan for Trykgevælde Ådal og har som led i dette arbejde holdt et oplæg om rekreativ brug af åen og ådalen til et borgermøde. Kirsten Føns sidder nu i arbejdsgruppen om plan for det rekreative brug af ådalen.

5.6 Ll. Heddinge Rytterskole

Indgik i Aktiv Sommer, Stevns Kommune med to arrangementer.

Offentlige arrangementer Ll. Heddinge Rytterskole

Dato	Navn	Arrangement	Besøgstal
11.07.11	Hanne Findsen	En skoledag som i 1892	24
12.07.11	Hanne Findsen	En skoledag som i 1892	17

5.7 Formidling Haslev Museum

Besøgstal

Det samlede besøgstal på Haslev Museum i 2011 var 1262 besøgende hvoraf langt størstedelen var deltagere i arrangementer.

Antal besøgende uden for arrangementer:	Voksne	121
	Børn	29
	Total	150

De åbne arrangementer, afholdes ofte samarbejde med medlemmer fra Lokalhistorisk forening i Faxe Kommune. Foreningens bestyrelse har i 2011 været aktiv med feriearrangementer, samt den traditionsrige Kulturnat. Lokalhistorisk forenings aktive medlemmer er således en vigtig del af museets virke.

Særudstilling

"Grevens lodder på Faxe Banke". Udstillingen, som er udarbejdet af museumsinspektør Helle Ålsbøl, omhandler Grev A.G. Moltkes interesse for anvendelsen af kalksten til bygningsforbedring samt hans interesse for fossiler.

Kulturnatten

Blandt årets arrangementer var Kulturnatten d. 30. september igen det bedst besøgte arrangement med 623 besøgende. Årets tema var Naturen. En gruppe fra Lokalhistorisk Forening i Faxe Kommune bidrog meget aktivt med planlægning og afvikling af arrangementet hvor man kunne opleve en række forskellige gamle håndværk og håndarbejder og besøge Jettes Kro. Østsjællands Museum deltog i aktiviteterne med bla. fossilstøbning.

Åbne arrangementer

Dato	Navn	Arrangør	Arrangement	Besøgstal
14.02.11	Jette Bernhøft	Haslev Stationsbymuseum	Kniple-workshop for børn	22
15.02.11	Jette Bernhøft	Haslev Stationsbymuseum	Kniple-workshop for børn	20
17.02.11	Erik Rønholt	Haslev Stationsbymuseum	Origami	25
17.03.11	Erik Rønholt	Østsjællands Museum	Påskeklip	1
06.08.11	Helle Ålsbøl	Østsjællands Museum	Fossilstøbning og særudstilling	1
10.09.11	Jette Bernhøft	Jette Bernhøft	Kniplingens Dag	27

30.09.10		Lokalhistorisk Forening i Faxe Kommune og Østsjællands Museum	Kulturnat med husflid, musik, kro, fossilstøbning og kridtskæring	623
17.10.11	Jette Bernhøft	Haslev Museum	Knipleworkshop for børn	16
18.10.11	Jette Bernhøft	Haslev Museum	Knipleworkshop for børn	13
19.10.11	Erik Rønholt	Haslev Museum	Papirfly- workshop	31
03.11.11	Jette Bernhøft	Haslev Museum	Håndarbejdets Dag	
27.11.11	Erik Rønholt og Lissi Nielsen	Haslev Museum	Juleklip og julebag	15

I samarbejde med Lokalhistorisk Forening i Faxe Kommune afholdt museet et spændende foredrag af Minna Kragelund: Symboler på liv og død.

Kurser

Dato	Navn	Arrangement	Besøgstal
05.02.11 06.02.11 19.02.11 20.02.11	Jette Bernhøft	Baldyringskursus	20-24
08.10.11 09.10.11	Jette Bernhøft	Kursus: Sortsyning	15-16

5.8 Formidling andre steder

Oversigt over foredrag mv. for ekstern arrangør

Dato	Navn	Arrangør	Arrangement	Gæster
08.02.11	Kirsten Føns	Stevns Efterløner- og seniorklub	Foredrag: Stevns Klint som kandidat til UNESCO verdensarv	Ca. 50
08.02.11	Kirsten Føns	Kulturelt Samråd	Foredrag: Stevns Klint som kandidat til UNESCO verdensarv	Ca. 20
21.02.11	Kirsten Føns	Stevns Kommunes biblioteker	Bygning af redekasser på Hårlev Bibliotek	15
23.02.11	Kirsten Føns	Stevns Kommunes biblioteker	Bygning af redekasser på Hårlev Bibliotek	30
03.03.11	Thomas Tram Pedersen	LUFTVET	Foredrag om udviklingsplaner for Koldkrigsmuseum Stevnsfort	75
09.03.11	Thomas Tram Pedersen	English Heritage	Foredrag om bevaring og formidling af Stevnsfort	Ca. 120
23.03.11	Thomas Tram Pedersen	Museumsforeningen Østsjællands Museum	Foredrag om udviklingsplaner for Koldkrigsmuseum Stevnsfort	Ca. 30
26.04.11	Naomi Pinholt	Ranestedet	Foredrag om Stevns Fyr	20
05.04.11	Kirsten Føns	Friluftsrådet Østsjællandskredsen	Foredrag: Stevns Klint som kandidat til UNESCO verdensarv	30
06.04.11	Hanne Findsen	Druestrup Friskole	100-års fødselsdag: En skoledag som i 1892	Ca. 100

04.05.11	Thomas Tram Pedersen	Gymnasiernes Historielærerforening	Foredrag om det militære beredskab under Den Kolde Krig	72
04.05.11	Thomas Tram Pedersen	Guldborgsund Kommune	Foredrag om samarbejde med frivillige	Ca. 50
18.05.11	Tove Damholt	GEUS	Omvisning for bestyrelses og ledelses-gruppe	Ca. 40
06.06.11	Tove Damholt, Jesper Milàn, Thomas Hansen	Mærsk Olie og Gas	Heldagsworkshop med foredrag på Esplanaden efterfulgt af ekskursion til Stevns Klint	Ca. 70
14.06.11	Thomas Tram Pedersen	Sveriges Militärhistoriska Arv	Foredrag om bevaring af bygningsanlæg i Danmark	22
20.08.11	Tove Damholt	Selskabet Højeruplund	Foredrag om Verdensarv ved Selskabets 100 år jubilæum	Ca. 60
23.08.11	Thomas Tram Pedersen	Flyvevåbnets Officersskole	Foredrag om Flyvevåbnets beredskab i Den Kolde Krig	Ca. 130
29.08.11	Helle Ålsbøl	Vandrefestival	Byvandring i Højerup	9
18.05.11	Kirsten Føns	Stevns Kommune	Foredrag om Stevns Klint på vej mod verdensarv for byggeteknisk afdeling	25
22.06.11	Jesper Milàn	Bassin studiegruppen, Institut for Geologi og Geografi, Københavns Universitet	Foredrag: On the origin of feces - or what we can learn from studying shit!	
01.09.11	Tove Damholt	Stevns Kommune	Omvisning i forbindelse med besøg af fire nordiske venskabskommuner	Ca. 30
09.09.11	Thomas Tram Pedersen	International Cold War Initiative	Foredrag om bevaringen af Koldkrigs-museum Stevnsfort	60
27.09.11	Thomas Tram Pedersen	Saxo-Instituttet	Foredrag om Stevnsfort i Den Kolde Krig	31
24.10.11	Tove Damholt	Sct. Georgs Gilderne	Foredrag om Verdensarv	Ca. 70
25.10.11	Thomas Tram Pedersen	Folkeuniversitetet, Slagelse	Foredrag: Sporene efter Den Kolde Krig	115
01.11.11	Thomas Tram Pedersen	Folkeuniversitetet Kolding	Foredrag: Sporene efter Den Kolde Krig	52
07.11.11	Tove Damholt	Sydsjællands Amatørgæologiske Forening	Foredrag om Verdensarv	Ca. 15
15.11.11	Jesper Milàn	Vin og geologi, Statens Naturhistoriske Museum	Foredrag: Dinoer og Megafugle	Ca. 70
21.11.11	Jesper Milàn	Folkeuniversitetet Ålborg	Foredrag: Nye Danekræ fra Stevns og Faxe.	Ca. 12
27.11.11	Helle Ålsbøl	Faxe Kommune. Borgerdag for tilflyttere i kommune	Fossilstøbning på Rønnede gl. Rådhus	Ca. 10

5.9 Elektronisk formidling – Stevns Klint+

I løbet af 2011 har én af museets meget omfattende opgaver været arbejdet med udviklingen af museets nye digitale formidlingsplatform; Stevns Klint+. I spidsen for projektet står Thomas Tram Pedersen og Tove Damholt og en stor del af museets øvrige personale har sammen med adskillige projektansatte i årets løb arbejdet med at udpege lokaliteter, historier og formidlingsmuligheder som en del af projektet.

Formålet med projektet Stevns Klint+ er at skabe en professionel formidling af en kvalitet, der tilsvarende Stevns Klints prestigefyldte placering på UNESCOs tentativliste over Verdensarv. For den besøgende skal projektet motivere til et længere ophold og til bevægelser langs klinten og give overraskende og berigende oplevelser ude i naturen og i de kulturmiljøer, der ligger som perler på en snor langs den 14 km lange kystklint.

Projektet skal medføre en formidling, der svarer til et moderne publikums krav om involverende tilbud og inviterer til ophold og bevægelse i naturen – også uden for museernes åbningstider.

Museet vil med projektet:

- Formidle Stevns Klint som en lokalitet i verdensklasse
- Formidle områdets geologi, natur og kulturhistorie – og samspillet imellem dem
- Inspirere til bevægelse og ophold i naturen og langs klinten
- Imødekomme et moderne publikums krav om kvalitetstilbud, der byder på afvekslende aktiviteter og unikke historier
- Udnytte moderne digitale medier til at stille relevante oplysninger – både vores egne og andres - til rådighed for den besøgende

Stevns Klint+ vil med brugen af mobil, stedbested information brede formidlingen ud på de steder, hvor den er relevant og gerne væk fra de traditionelle besøgssteder. Samtidig vil den mobile formidling medvirke til at gøre de autentiske lokaliteter tilgængelige og forståelige for brugerne og give en ekstra dimension i oplevelsen.

Stevns Klint+ bygger på en ny digital infrastruktur, som via mobile platforme giver brugerne adgang til relevant og aktuel information, som knytter sig til enkelte lokaliteter. Denne type funktionalitet ses i dag i kommercielle sammenhænge, men vil i de kommende år ændre måden at formidle på også i nonkommercielle sammenhænge.

Stevns Klint+ er også nyskabende i forhold til samarbejder mellem vidensudbydere. Projektet skabes ud fra det princip, at brugerne skal have direkte adgang til *al* relevant information om den enkelte lokalitet uanset hvem, der tilbyder denne information. Det vil derfor være muligt at trække viden ikke bare fra museet men også fra relevante eksterne databaser hos andre vidensudbydere, som eksempelvis Kulturarvsstyrelsen, Naturstyrelsen eller Stevns Kommune og listen kan let udvides. Den relevante viden samles i en virtuel vidensbank, og ved hjælp af nyudviklede applikationer, trækkes information fra denne vidensbank til en række brugervenlige platforme som f.eks. mobiltelefonen.

Den grundlæggende digitale struktur, der anvendes i projektet, er uafhængig af udviklingen af nye mobiltelefoner/platforme og projektet har derfor en indbygget fremtidssikring.

Det meget omfattende udviklingsarbejde på projektet i løbet af 2011 er sket i et tæt samarbejde mellem museets styregruppe og eksterne samarbejdspartnere ved Redia A/S. Dette resulterede i sommeren 2011 i en større rapport med anbefalinger til projektet, som kom til at ligge til grund for et udbud af det omfattende projekt. Museet kunne i november og december indlede samarbejdet med Adapt A/S, som vandt licitationen, og som skal forestå produktionen af de digitale elementer på mobil og på web til projektet.

Museet udarbejdede endvidere de første udkast til et samlet skilteprogram for Stevns Klint+, som blev forelagt til videre bearbejdelse med eksterne samarbejdspartnere.

Museet har gennemførte endeligt et symposium med deltagelse af eksterne eksperter omkring et samlet "Dommedags"-tema i tilknytning til projektet.

Arbejdet fortsætter i 2012.

5.10 Publikationer

Videnskabelige artikler med peer-review

Mateus, O., Milàn, J., Romano, M., and Whyte, M.A. 2011. New finds of stegosaur tracks from the Upper Jurassic Lourinhã Formation, Portugal. *Acta Palaeontologica Polonica*, 56, 651-658

Milàn, J., Lindow, B.E.K., and Lauridsen, B.W. Bite traces in a turtle carapace fragment, middle Danian (Lower Paleocene) bryozoan limestone, Faxe, Denmark. *Bulletin of the Geological Society of Denmark*.

Milàn, J. New theropod, thyreophoran, and small sauropod tracks from the Middle Jurassic Bagå Formation, Bornholm, Denmark. *Bulletin of the Geological Society of Denmark*.

Mueller-Töwe, I.J., Kjeldahl-Vallon, T.A., Milàn, J., Vallon, L.H., Theodorou, G., Lindgren, J., Roussiakis, S. and Bromley, R.G. 2011. First chelonian eggs and carapace fragments from the Pliocene of Rhodes, Greece. *Neues Jahrbuch für Geologie und Paläontologie Abhandlungen* 262, 309-322.

Vallon, L.H. & Kjeldahl-Vallon, T.A. 2011. Ichnotaxonomical rules applied to a Recent muroidean burrow produced in snow. *Neues Jahrbuch für Geologie und Palaeontologie Abhandlungen* 261, 299–307.

Konferencebidrag

Milàn, J., Lindow, B.E.K., and Lauridsen, B.W. 2011. The fate of a middle Danian (Lower Paleocene) turtle from the bryozoans limestone of Faxe Quarry, Denmark. 55th Palaeontological Association Annual Meeting, 17-20th December 2011. The Palaeontological Association Newsletter 78, Abstracts p. 66.

Museets egne bøger og bidrag til bøger

Damholt, T. & Surlyk, F. 2011: Stevns Klint – idyl og drama. I Lindow, B. og Krüger, J. (red): Geologiske naturperler – danske brikker til Jordens puslespil. Gyldendal. 41-51.

Lauridsen, B. W. & Damholt, T. 2011: Et mylder af liv på frodig koralrev dybt på havets bund. I Lindow, B. og Krüger, J. (red): Geologiske naturperler – danske brikker til Jordens puslespil. Gyldendal. 52-67.

Rasmussen, A., Rasmussen, L. & Hansen, T. 2011: Fossiler fra Stevns Klint, Møn og Nordjylland. Østsjællands Museum 96 s.

Pinholt, N. 2011: Lyset fra Stevns. Østsjællands Museum. 64 s.

Populærvidenskabelige artikler

Milàn, J. 2011. Anmeldelse: en drøm af en mammut. *Geologisk Nyt* 2011(3):18.

Milàn, J. 2011. Nye dinosaurspor, rovdinosaur ved Pyritsøen. *Natur på Bornholm*, 2011. 56-58.

Milan, J., Surlyk, F., Piasecki, S. 2011. Danmarks største ammonit – fund fra Strandegaards Dyrehave. *Geologisk Nyt*, 2011(5), 12-13.

Schnetler, K.I., Milàn, J. 2011. Største kendte snegl fra Faxe – overraskende fund dukker op på stenmesse. *Geologisk Nyt*, 2011(5), 18-19.

Vallon, L.H., & Milàn, J. 2011. Das Geomuseum Faxe in Dänemark: Ein fenster ins Danium-Meer. *Fossilien* 2011(3), 185-188.

Nyhedsbreve

I 2011 har Østsjælland Museum atter udarbejdet tre nyhedsbreve for Østsjællands Museumsforening, som udsender dem til foreningens medlemmer. Museumsinspektør Helle Ålsbøl er redaktør.

Foldere

Hæftet "Oplev Stevns Klint" er revideret og genoptrykt på dansk, engelsk og tysk. Stevns Kommune har finansieret udgifter til trykning.

5.11 Markedsføring

Museets primære markedsføring består dels i museets egenproduktion og dels i den fortsat store interesse fra lokale, regionale og nationale ugeaviser, ugeblade, fagblade, dagblade, radio og TV, som har henvendt sig og efterfølgende skrevet og sendt nyt fra museets afdelinger og om museets emner. Denne sidste del tillægges stor betydning og prioriteres både af hensyn til markedsføringsforhold og til formidling. Udpluk af omtale i dagblade, radio og TV er angivet nedenfor og her fremgår det at vi igen i 2011 har haft stor national opmærksomhed.

Presseomtale i landsdækkende medier

- Politiken, side 5. 15.01.2011. Jo, det var en vandmand (Henrik Larsen).
- Hjemmet, side 2. 10.01.2011 Vild med fossiler.
- Weekendavisen Faktisk, forside og 6-7. 07.01.2011. Hug ned til Oldtiden – Fossiljagt (Louise Fogh Hansen).
- Politiken, side 4. 06.01.2011. Det var ikke en krokodille der lagde den (Henrik Larsen).
- Politiken Søndag 20. marts 2011 Viden-sektionen. Forside "Dansk natur i fornemt selskab"
- Politiken Søndag 20. marts 2011. Viden-sektionen s. 5: "Stevns viser vej til dinosaurers død" Michael Rothenborg. Inkl. interview med Tove Damholt, Østsjællands Museum
- Weekendavisen 1. juni 2011 Ideer-sektionen på forsiden
- Weekendavisen 1. juni 2011 Ideer-sektionen s. 8-9 "Tæt på" af Bo Bjørnvig. Inkl. interview med museumsinspektør Thomas Tram Pedersen, Koldkrigsmuseum Stevnfort/Østsjællands Museum
- Berlingske torsdag 2. juni 2011 Magasin-sektion "I Den Kolde Krigs dyb" af Bent Blüdnikow. Inkl. interview med museumsinspektør Thomas Tram Pedersen, Koldkrigsmuseum Stevnfort/Østsjællands Museum
- Politiken lørdag 2. juli 2011 'Vindue til en dramatisk fortid'. Hel side om Stevns Klint. Inkl. interview med Kirsten Føns, Stevns Naturcenter/Østsjællands Museum.

Herudover en lang række artikler i Sjællandske, Dagbladet, Stevnsbladet og FaxeBugten både om verdensarvsprojektet og løbende om museets formidlingsaktiviteter. Så mange at der ikke har været ressourcer på museet til at registrere dem alle.

Lokal, regional og landsdækkende radio

DR Regionalen. 23.01.11. 5 minutter om ny Kæmpe ammonit. Jesper Milàn

DR P4, Eftermiddag, 06.01.11. 5 minutter om CT skanning af koprolit. Jesper Milàn

Radiointerview med Radio Øst i forbindelse med åbning af Naturrumsudstilling i fiskerhuset d 26/6 med Sara Gelskov.

Regionalt og landsdækkende TV

DR1 Danmark-kyst til kyst. Sydsjælland. Indslag om Stevns Klint og Stevnsfort. Medvirkende bl.a. Thomas Tram Pedersen.

DR1 mandag d. 4. juli 2011 kl. 20

DR1 søndag d. 10. juli 2011 kl. 14

DR2 Fjenden kommer (1:3)-Stevnsfortet. Program om Stevnsfortet og Den Kolde Krig.

Fjenden kommer (1:3) - Stevnsfortet 20110327 21:00

Fjenden kommer (1:3) - Stevnsfortet 20110330 24:42

Fjenden kommer (1:3) - Stevnsfortet 20110402 18:30

Fjenden kommer (1:3) - Stevnsfortet 20110408 21:30

DR2 Danske Vidundere, Stevns Klint

DR 2 d. 20. august 2011 kl. 18.30 Med deltagelse af Tove Damholt

TV2 Øst 'Ud i det blå' – Trampestien

Besøg ved Stevnsfortet (Thomas Tram Pedersen), Højerup (Kirsten Føns) og Stevns Fyr (Helle Ålsbøl)

TV2 Øst 'Ud i det blå' – Kirkestien i Tryggevælde Ådal

Med indslag om flora ved Kirstine Østergaard.

DR1 Tv-avisen - Sommervejret

Juli 2011 indslag om Feddets historie til Sommervejret

Øvrig markedsføring

Museets egen markedsføringsindsats består bl.a. i pressemeddelelser, som udsendes fra museumsinspektører og naturvejledere ved arrangementer og særlige nyheder til lokale dagblade og ugeaviser og hvis nyheden har national eller regional interesse også til nationale aviser.

Plakater er udarbejdet til særudstillinger og til feriearrangementer. Østsjælland Museum har i 2011 udsendt egne foldere for udstillingerne Stevns Museum, Koldkrigsmuseum Stevnsfort og Geomuseum Faxe, Haslev Museum samt for Naturvejlederen Faxe. Hertil kommer den mere formidlingsrettede folder "Oplev Stevns Klint" som udgives i samarbejde med Stevns Kommune.

Museet indrykker annoncer i de lokale turistbrochurer for hhv. Stevns og Faxe. Blandt øvrige annoncer kan nævnes et annonce i BTs sommertillæg juni 2011 – Koldkrigsmuseum Stevnsfort samt i bladet PENSIONISTEN. Sidstnævnte er en fællesannonce i samarbejde med Rødvig Kro-

”Stevns Klint – oplevelser til hele dagen”, hvor man i en samlet pakke køber et besøg på Stevns Klint, Stevns Museum, Koldkrigsmuseum Stevnsfort og slutter med en frokost på Rødvig Kro.

Ny grafisk profil

Museet har gennemført et gennemgribende arbejde med at skabe en klarere grafisk profil, som også er velegnet til præsentation på digitale medier. Det nye koncept tager udgangspunkt i museets satsningsområde, Kalklandet, og præsenteres i 2012.

5.12 Hjemmeside

Museets hjemmeside ligger fortsat under hjemmesidefællesskabet Åbne Samlinger.

	2011	2010	2009	2008
Antal unikke besøg.	51.131	49.296	56.103	36.549
Antal sider set pr. besøg	5,5	5,1	6,2	5,0

Thomas Tram Pedersen indgår i arbejdet med udviklingen af Åbne Samlinger.

I tilknytning til projektet Stevns Klint+ indledte museet i 2011 en gennemgribende revision af sin webgrænseflade, så den bedre understøtter museets ønsker om at kunne nå ud til et bredt publikum med sine tilbud og sin formidling.

6. Bygninger og udendørsarealer

6.1 Bygninger - Østsjællands Museum/Stevns Museum

En bygningsteknisk rapport for bygningen Stevns Museum er udført af Rambøll A/S. Rapporten fastslår, at en renovering af bygningen således at den fremstår som en tidssvarende udstillingsbygning vil kræve en investering på over kr. 10 mio. Bygningens fremtid drøftes af museets bestyrelse set i lyset af områdets udvikling i forbindelse med verdensarvsprojektet.

I en tiltrængt renovering af køkkenområdet er rummet udvidet for at kunne rumme flere af de mange nye medarbejdere.

Grussti anlagt fra P-plads v/Traktørstedet Højeruplund til Stevns Museum.

Nyt velkomstskilt til Stevns Klint er designet af firma fra Århus og ophængt på det røde skur v/p-pladsen – Højeruplund.

Stevns Museums tag har vist ny utæthed ved et vindue på nordsiden i udstillingen, to gange i løbet af januar måned har der været vand på gulvet her. Tidligere har der været vandindtrængning ved skydedøren til kontorafdelingen. Ved stærk blæst trænger vandet ind et ukendt sted i taget og finder en vej ind. Ingen genstande blev beskadiget.

6.2 Bygninger - Geomuseum Faxe

Vedligeholdelsesopgaverne på Geomuseum Faxe bærer præg af, at det er en ny bygning. Varmen udgør dog fortsat et stort problem i udstillingen i sommermånederne hvor temperaturen normalt aldrig når under 30 grader, hvilket giver problemer for publikum. Faxe Kommune har i 2010 oplyst at et restbeløb fra byggeriet på kr. 145.000 er til rådighed til udbedringer og har givet udtryk for, at klimaproblemerne skal prioriteres.

6.3 Bygninger - Koldkrigsmuseum Stevnnsfort

Arbejdet med restaurering og stabilisering af Stevnnsforts sydlige del fortsatte hen over årets første halvdel med henblik på at standse nedbrydningen af denne del af fortet og sikre det autentiske udtryk. Arbejdet gennemførtes i al væsentlighed af museets Søværnsgruppe af frivillige i tæt dialog med museet.

I januar og februar fortsatte arbejderne omkring en renovering af den sydlige del af Stevnnsfort med henblik på at opretholde eller genskabe områdets stand. Der er herunder gennemført afvaskning og opmaling af de støbte dele af gangarealerne, hvor algevækster havde ødelagt områdets autentiske fremtræden, og der er i flere rum blevet malet og renoveret. Tilsvarende er døre, tekniske installationer mv. blevet afrenset og enten opmalet eller deres tilstand er blevet fikseret ved forskellige præventive bevaringstiltag.

Restaureringen af computerrummene ved O-rummet på Stevnnsfort blev tilendebragt, og lokalerne er nu indrettet som undervisningslokaler til museets skoletjeneste.

Evakuerings- og beredskabsplan for Bygning 18 på Stevnnsfort (radiobunkeren) blev udarbejdet og godkendt af Stevnns Beredskab. Bunkeren kan nu anvendes af op til 35 elever ad gangen i museets skoletjeneste.

Kulturarvsstyrelsen gennemførte i juni 2011 en besigtigelse af Stevnnsfort med henblik på at indlede et arbejde, som skal føre frem til en fredning af fortet. Kulturarvsstyrelsen har taget initiativ til dette arbejde, som vil forløbe frem til årsskiftet. Der er endnu ikke truffet afgørelse omkring, hvilken type af fredning, der vil blive tale om, men der peges indtil videre på en særlig arealfredning, som omfatter såvel det underjordiske fort som terrænet med alle bygninger som et samlet kulturmiljø. Kulturarvsstyrelsen indgår nu i en dialog med Stevnns Kommune og med museet omkring det videre arbejde.

Der blev i februar fremlagt forslag til en ny plejeplan for arealerne på Koldkrigsmuseum Stevnnsfort, som dels skal genskabe områdets autentiske fremtræden og dels skal lette den fremtidige pleje af arealerne. Det videre arbejde med denne plejeplan vil ske indenfor rammerne af fredningsarbejde for fortet.

I forbindelse med vinterens tøbrud var der på Stevnnsfort en del vandindtrængning flere steder i undergrunden. Dette fænomen kendes fra hele fortets historie. Museet valgte i den forbindelse at reducere adgangen til undergrunden i perioden frem til 1. april af sikkerhedsmæssige årsager. Tilsvarende måtte der i sommeren 2011 gennemføres en lang række arbejder omkring udbedring og forebyggelse af skader som følge af indtrængende vand fra terrænet som følge af sommerens omfattende regnskyll.

Der blev i 2011 indgået aftale med Kone Elevator A/S omkring ombygning af elevatoren på Koldkrigsmuseum Stevnnsfort med henblik på at gøre denne mere driftssikker. Herunder er der indgået aftale om en ligelig deling af udestående reparationsomkostninger. Efter ombygningen vil elevatoren været omfattet af en garanti på tre år.

Fortets terræn og Undergrunden kræver en vedholdende stor vedligeholdelsesindsats, som udføres af museets personale i samarbejde med den meget aktive frivilligruppe: Søværnsgruppen.

6.4 Bygninger - Haslev Museum

Vedligehold af Haslev Museum varetages af Faxe Kommune. Løbende vedligehold varetages af Østsjælland Museum. Facaden på Haslev Museum er blevet renoveret. Vedbendbevoksning der gennemborer murværk er beskåret.

6.5 Bygninger - Rasmus Svendsens Skole

Bygningen blev i 2011 kalket, vinduer malet ligesom der blev fjernet jord ved sydsten for at forhindre vandindtrængning i fodrem.

Da bygningen ikke længere indgår i sit oprindelige kulturmiljø og på grund af placeringen, kan den kun vanskeligt anvendes til formidling. Der er derfor taget kontakt til Frilandsmuseet under Nationalmuseet med henblik på at undersøge mulighederne for at indlemme bygningen i deres samling. En eventuel flytning vil kræver tilladelse fra Kulturarvsstyrelsen.

6.6 Bygninger - Flagbanken/Stevns Naturcenter

Bygningerne på Flagbanken vedligeholdes løbende, så de fortsat fremstår indbydende for gæster. Blandt årets nye tiltag er en opfriskning af det store opholdslokale.

7. Inventar og materiel

Museet største udgifter til inventar og materiel gælder indkøb af it-udstyr. Udstyret indkøbes til såvel fornyelse af materiel til det faste personale og tillige til de mange nye projektansatte.

I forbindelse med projektansættelser er desuden indrettet flere nye arbejdsplader.

Til opfriskning af butikken på Stevns Museum er indkøbt reoler, og til renovering af køkkenet på Stevns Museum er indkøbt nye elementer.

Museets investeringer i inventar og materiel har i øvrigt været stærkt begrænsede i 2011.

Traktor erhvervet ved køb fra Flyvevåbnet til brug på Koldkrigsmuseet til en samlet anskaffelsessum på 10 kr.

8. Organisation

Museets bestyrelse har afholdt fire bestyrelsesmøder.

Museets bestyrelse består af ni medlemmer.

Valgt af museumsforeningen:

Jens Carl Jørgensen (formand)
Inger Andersen (medlem af forretningsudvalg)
Poul Christiansen (medlem af forretningsudvalg)
Martin Steen Andersen
Hans Jørgen Lund Jensen
Michael Frederiksen (udtrådt september)
Lars Asserhøj (fra september)
Tus Eskjær Rantorp

Kommunalt udpegede:

Bjarne Østergaard Rasmussen (Stevns Kommune)
Martin Hillerup (Faxe Kommune)

Desuden har bestyrelsen en suppleant valgt af museumsforeningen, Lars Asserhøj.

Bestyrelsen har i 2011 iværksat en gennemgang af museets ledelse på baggrund af "Anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner" (Kulturministeriet, 2011). Gennemgangen afsluttes i 2012.

9. Personale

9.1 Personaleoversigt

Ledelse

Museumsdirektør (geolog, ph.d.)

Tove Damholt

Forskning og formidling

Museumsinspektør (historiker)

Thomas Tram Pedersen

Museumsinspektør (geolog, ph.d.)

Jesper Milàn

(forskningsorlov 1/9-31/12)

Museumsinspektør (etnolog)

Helle Ålsbøl

Museumsformidler

Dorthe G. Larsen (fra 26/4)

Naturvejleder (zoolog)

Sara Gelskov

(barselsorlov til 28/2)

Naturvejlederafløser/barselsvikar

Marie Roland (til 31/1)

Naturvejlederafløser/barselsvikar

Katrine B. Holck (fra 1/10)

Naturvejleder (biolog)

Kirsten Føns

(barselsorlov fra 26/9)

Biolog (fleksjob)

Kirstine Østergaard

Registrator (fleksjob)

Charlotte Benzon

Museumsassistent/turleder (30 timer)

Vagn Aage Andersen

Administration og teknisk drift

Administrationsleder (32 timer)

Ilse Sørensen

Bogholder (17 timer)

Yvonne Pedersen

Kontorassistent

Karina Maimann Madsen (fra 1/4)

Kontorassistent (fleksjob)

Jane Madsen (til 31/1)

Kontorassistent (fleksjob)

Linda Jørgensen

Museumsassistent

Inger Olsen

Museumsassistent/kustode (fleksjob)

Anette Hristogiannis

Kontorassistent (fleksjob)

Venke Fro Larsen (til 31/3)

Forvalter

Jes Johnsen

Teknisk driftsansvarlig

Jeffrey Fehler

Serviceleder

Lars Henriksen

Museumsassistent (fleksjob)

Katrine Villadsen

Servicemedarbejder (fleksjob)

Mogens Jensen (til 31/10)

Servicemedarbejder (fleksjob)

Ole Lykkegaard (fra 1/2)

Projektansatte

Thomas Hansen er ansat 08.04.2010 til 07.02.2011 som forskningsassistent på projektet Økologi Stevns Klint finansieret af bevilling fra Kulturarvsstyrelsen.

Naomi Pinholt er ansat hele året for at afslutte en undersøgelse om Stevns Fyr som grundlag for den kommende udstilling, og skrive bog om Stevns Fyr, gennemføre dokumentation af udkigshytten Stevns Fyr, beretningsindsamling vedr. Stevnsfort samt kvalitetssikring af Østsjællands Museums kulturhistoriske samling og endelig ved Skoletjenesten Stevnsfort.

Jan S. Adolfsen er ansat i fire måneder bla. som videnskabelig assistent for Tove Damholts arbejde med verdensarv herunder litteratursøgning.

Tine Jensen er i perioden 1. september – 31. december 2011 ansat som timelønnet akademisk medarbejder med registrering af gravminder.

Aksel Køie var i perioden 15.01.11 – 15.10.11 ansat som projektleder på Stevns Klint+

Virksomhedspraktik/beskæftigelsesordninger

Studieforberedende praktik	Katia Keis Hansen (4/4-30/6)
Virksomhedspraktik	Christopher Alan Halewood (2/5-31/7)
Asylansøger i ekstern praktik (10 t)	Frank Baafi (-5/11)
Virksomhedspraktik	Dan Adelhorst Andersen (1/9-28/9)
Virksomhedspraktik	Ronnie Evald Dahl-Diemar (2/5-8/4)
Virksomhedspraktik	Lise Hemmingsen (1/1-31/5)
Virksomhedspraktik	Tine Jensen (1/2-28/2)
Virksomhedspraktik	Kjartan Barslev-Larsen (26/9-7/10)

Kustoder, billetsælgere

Annika Bornebusch
Christine Bernberg
Dorrit Strøm Hansen
Dorthe Bang
Emil Maimann Jung
Erik Rønholt
Freda Christiansen
Hanne Findsen
Ida Rasmussen
Jette Bernhøft
Lis Ahrenkiel
Lise Falck Christensen
Lotte Albret
Merete Stentoft Jensen
Mette Løye Balle
Randi T Hansen

Museumslærere (LI. Heddinge Rytterskole)

Hanne Findsen

Guider Koldkrigsmuseum Stevnsfort

Anders Østerby Knudsen
Arvid Lendal Jørgensen
Bjarne B. Purup
Christine Bernberg
Hans Henrik Johansen
Henrik David Mikkelsen
Jon Bojsen Kværndrup
Jørn Due
Kaj Ove Poulsen
Kristian Kanstrup Christensen

	Lea Thaves-Warnsdorf Lotte Albret Mette Løye Balle Mikael Savas Ole Pedersen Peter Deibjerg Rasmussen Rasmus Wickmann Steen Drews Tom Gundtofte-Bruun Villy Petersen Aase Schioldan
Guider Faxe Kalkbrud	Randi Johansson Hans-Henrik Meyer Bo Rasmussen
Guider Stevns Klint	Helle Merethe Jørgensen Inge C. Ambus Christopher Alan Halewood
Omvisere Stevns Museum	Tine Jensen
Omvisere Geomuseum Faxe	Erik Rønholt
Aktiviteter	Annette Sjølund Erik Rønholt Christopher Alan Halewood Jette Bernhøft Katia Keis Hansen Merete Stentoft Jensen Tine Jensen

Øvrige personaleforhold

Jesper Milàn har fået overført forskningsbevilling fra Forskningsrådet til forskningsprojekt omkring krokodillefodspor svarende til fire måneder pr. år i årene 2009-2011. Museumsinspektør Jesper Milàn havde fra 1. september til 31. december forskningsorlov. Han havde kontor i Geomuseum Faxe i orlovsperioden.

Lothar H. Vallon og Tina A. Kjeldahl-Vallon er tilknyttet Østsjællands Museum som gæsteforskere på free-lance basis.

Personaletur

Museet afholdt personaleudflugt for fuldtidsansatte d. 10. oktober. Turen gik til nabomuseer og samarbejdspartnere: Fuglsang Kunstmuseum og Borgcenteret Vordingborg.

9.2 Frivillige

Østsjællands Museums frivillige yder en stor indsats inden for bevaring og ved afholdelse af arrangementer. Museets frivillige er aktive på alle museets afdelinger.

De frivillige på Koldkrigsmuseum Stevnsfort har igen i år ydet en stor og helt uvurderlig indsats. De to faste grupper er aktive:

I Søværnsgruppen er registreret 15 aktive frivillige, der har lagt 1415 timer på Koldkrigsmuseum Stevnnsfort. Leder af Søværnsgruppen er Hans Verner Poulsen.

I LUFTVET er registreret 39 frivillige, hvoraf 27 har lagt 745 timer på Koldkrigsmuseum Stevnnsfort. Leder af LUFTVET er H. Thuesen, mens den daglige planlægning udføres af Villy Petersen.

Søværnsgruppen arbejder hver tirsdag. LUFTVET mødes som hovedregel den første tirsdag i måneden og sidste weekend hver måned. Oven i disse faste arbejdsdage mødes flere frivillige på andre dage med særopgaver som bl.a. affugtning, opsætning af sheltre og telt, nedtagning af signalmast o.lign.

I efteråret 2011 etableredes yderligere en frivilligruppe ved Koldkrigsmuseum Stevnnsfort i form af en dokumentationsgruppe. Gruppen er en del af LUFTVET men arbejder under ledelse af Kaj Poulsen. I alt 4 frivillige mødes én dag ugentligt og arbejder med digitalisering og registrering af dokumentationsmaterialer.

I november 2011 inviterede museet de frivillige ved Koldkrigsmuseum Stevnnsfort på en inspirationstur til Koldkrigsmuseum Langelandsfort sammen med museets guider, a-vagter og kusstoder. Formålet med turen var dels at fremme samarbejdet mellem de to museer og dels at samle inspiration.

Frivilligruppen på Stevns Museum, Trællegruppen, er blevet lidt mindre end i 2010 men har atter i 2011 lavet aktiviteter på overdrevet bag Stevns Museum: I 2011 har ni voksne og fem børn/unge være aktive i 1378 timer. Timerne er brugt på de seks aktivitetsdage åbne for publikum, en række weekend-dage med forberedelse og mange aftener med planlægningsmøder og forberedende aktiviteter. Leder af trællegruppen er Annette Rønnow.

På Haslev Museum bidrager medlemmer af Lokalhistorisk forening i Faxe Kommune med aktiviteter.

På Geomuseum Faxe har vi i 2011 som tidligere år haft stor glæde af den store indsats fra Alice Rasmussen, Leif Rasmussen og Arne Åsbjerg.

På Stevns Naturcenter bidrager Østsjællandss Biavlerforening med formidling af Skolebigård.

9.3 Arbejdsmiljø

Arbejdsmiljøarbejdet prioriteres højt på Østsjællandss Museum dels gennem det formaliserede arbejde og dels gennem en konsekvent opmærksomhed omkring emnet.

Museets sikkerhedsorganisation er sammensat for at dække alle museets fysiske enheder samt fagområderne kontor og værksted.

Ledelsesrepræsentant: Tove Damholt

Inger Olsen er sekretær for sikkerhedsorganisationen og udfører i praksis en væsentlig del af sikkerhedsarbejdet herunder f.eks. sikkerhedsdatablade, APV mv.

Sikkerhedsrepræsentanter:

Inger Olsen	kontor Stevnnsfort og kontor Stevns Museum
Jeff Fehler	Værksted Stevnnsfort
Jes Johnsen	Værksted Stevns Museum Haslev Museum

Stevns Naturcenter
Geomuseum Faxø

Ud over de formelt udpegede repræsentanter, tilstræbes det, at der på hver fysisk adresse er mindst en medarbejder med sikkerhedsuddannelse, således at disse medarbejdere er kvalificerede til at indgå i en dialog med sikkerhedsgruppen og er særligt kvalificerede i forhold til at være opmærksom på arbejdsmiljø.

Udover sikkerhedsgruppen har følgende ansatte på Østsjællands Museum pt. sikkerhedsuddannelsen: Jesper Milàn, Thomas Tram Pedersen, Lars Henriksen

Arbejdsmiljøarbejdet er udvidet til også at indeholde en årlig arbejdsmiljødrøftelse med bla. udpegning af særlige fokusområder og evaluering af arbejdets organisation og emner jf. Arbejdstilsynets guide om årlige arbejdsmiljødrøftelser.

Handleplaner udarbejdet som led i arbejdet med arbejdspladsvurdering opdateres løbende og gennemgås systematisk ved sikkerhedsmøder.

Der tilbydes løbende kurser i førstehjælp og brandslukning. Alle ansatte på Stevnfort sikkerhedsuddannes inden de starter egne omvisninger eller andet selvstændigt arbejde.

9.4 Kurser/seminarer/årsmøder/konferencer

Museets personale deltager løbende i møder og seminarer for at sikre opdatering af information, samarbejde og faglig opkvalificering og tilbydes løbende deltagelse i relevante kurser.

Inger Olsen, Naomi Pinholt, Helle Ålsbøl har deltaget i registreringskursus udbudt af Organisationen Danske Museer.

Helle Ålsbøl har deltaget i kursus REGIN for erfarne registratorer udbudt af Organisationen Danske Museer.

Helle Ålsbøl har deltaget i kurser "De bærende fredningsværdier" afholdt af Bygningskultur 2015.

Tove Damholt er tilmeldt Diplomuddannelse i Leisure Management udbudt af Organisationen af Danske Museer. Uddannelsen er normeret til et årsværk fordelt over to år. Første modul blev gennemført i 2011.

Sara Gelskov, Katrine Bruhn-Holck, Kirstine Østergaard, Karina Maimann Madsen, Villy Petersen, Tom Gundtofte og Bjarne Purup har gennemført to-dages førstehjælpskursus.

9.5 Medlemskab af bestyrelser m.m.

Bestyrelsesformand Jens Carl Jørgensen
Styregruppen for Stevns Klint Verdensarv

Bestyrelsesmedlem Bjarne Østergård Rasmussen
Medlem af styregruppen for Stevns Klint Verdensarv

Museumsdirektør Tove Damholt
Formand for Kulturarvsstyrelsens Faglige råd for Naturhistorie
Medlem af Kulturarvsstyrelsens Fællesråd

Medlem af fagligt råd i Kulturaftale Storstrøm
Medlem af SAML (museumsledere i Kulturregion Storstrøm)
Medlem af styregruppen for Stevns Klint Verdensarv
Medlem af projektgruppe for Stevns Klint Verdensarv
Flere ad hoc arbejdsgrupper under Stevns Klint Verdensarv
Medlem af følgegruppe for Naturvejlederen Faxe
Dansk Geologisk Forenings repræsentant i Det Grønne Kontaktudvalg

Tove Damholt har planlagt og gennemført Rådets dag i forbindelse med Kulturarvsstyrelsens Årsmøde. På mødet blev museumsudredningens implikationer for de naturhistoriske museer drøftet.

Museumsinspektør Thomas Tram Pedersen

Konsulent for Kulturarvsstyrelsen omkring den Kolde Krigs bygningsarv
Initiativtager til erfa-gruppe om formidling af krig til børn
Medlem af arbejdsgruppen under Åbne Samlinger
Medlem af arbejdsgruppe under Danske Hærhistoriske Museer
Museets repræsentant i International Cold War Initiative
Medlem af styregruppen for Closed Cities and Sites under Århus Universitet

Museumsinspektør Jesper Milàn

Medlem af redaktionskomiteer:

- New Mexico Museum of Natural History and Science Bulletin
- Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology
- Bulletin of the Geological Society of Denmark (fagredaktør på palæontologi)

Museumsinspektør Helle Ålsbøl

Medlem af styregruppen for ABM Kulturaftale Storstrøm
Medlem af brugergruppen Stevns Fyrcenter
Koordinator for Udstillingsgruppen til Fagligt Årsmøde, Fuglsø.
Medlem af erfa-gruppe Nyere Tidsinspektører

Museumsformidler Dorthe Godsk Larsen

Medlem af bestyrelsen i Foreningen af Museumsformidlere i Danmark.
Medlem af arbejdsgruppe vedr. Forskning i formidling (finansieret af KUAS).
Medlem af styregruppen i erfa-gruppe om formidling af krig til børn
Medlem af arbejdsgruppe omkring Learning Museum

Naturvejleder Kirsten Føns

Medlem af projektgruppe for Stevns Klint Verdensarv
Medlem af regionalt netværk for naturparker, Region Sjælland
Medlem af Grønt råd Stevns Kommune (vikar: Tove Damholt)
Medlem af naturvejledernetværket på Sjælland (vikar: Kirstine Østergaard)

Naturvejleder Sara Gelskov

Medlem af følgegruppe for Naturvejlederen Faxe
Medlem af Faxe Naturråd
Medlem af arbejdsgruppen i Naturrum Præstø Fjord
Medlem af udvidet interessentgruppe Naturpark Præstø Fjord.
Medlem af naturvejledernetværket på Sjælland

Administrationsleder Ilse Sørensen

Medlem af projektgruppe for Stevns Klint Verdensarv